

Vlaams
Parlement

ingediend op **19-A** (2014-2015) – Nr. 4
2 juni 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door Jan Bertels en Jos Lantmeeters

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2015

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Hofkens.

Vaste leden:

de heren Matthias Diependaele, Jan Hofkens, Jos Lantmeeters, de dames Lieve Maes, Grete Remen, de heer Paul Van Miert;
de heer Jenne De Potter, mevrouw Katrien Schryvers, de heren Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
de heren Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
de heren Jan Bertels, John Crombez;
de heer Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

de heer Piet De Bruyn, mevrouw Annick De Ridder, de heren Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
de heren Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, mevrouw Katrien Partyka;
de heren Rik Daems, Marino Keulen;
de dames Michèle Hostekint, Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

Documenten in het dossier:

- 19-A** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2-A t.e.m. K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
 - Nr. 3: Amendementen
- 12-A** (2014) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen
- 12** (2014-2015) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 17-A** (2014-2015) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 18-A** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 20-A** (2014-2015) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2014-2015) – Nr. 1: Meerjarenraming
- 333** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet + Addenda

INHOUD

I. Bevoegdheden van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	4
1. Toelichting door de minister-president	4
2. Discussie	5
II. Bevoegdheden van Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie	6
1. Toelichting door de minister	6
2. Technische inhoudelijke vragen aan de minister	9
3. Antwoorden van de minister	12
4. Verslag van het Rekenhof.....	19
4.1. Toelichting door het Rekenhof.....	19
4.2. Discussie	24
5. Voortzetting van de bespreking.....	32
6. Artikelsgewijze bespreking	42
6.1. Aanpassing middelenbegroting 2015	42
6.2. Aanpassing uitgavenbegroting 2015.....	43
III. Eindstemming.....	45
Gebruikte afkortingen	46
Bijlagen:	
Bijlage 1: Overzicht schenkingsrechten	49
Bijlage 2: Verschil tussen min 563 miljoen euro en het gepubliceerde cijfer van min 682 miljoen euro van het INR in de overheidsrekeningen.....	51
Bijlage 3: Gewestelijke personenbelasting (uitgebreide opcentiemen) – raming van de vermoedelijke ontvangsten voor de drie gewesten...	53
Bijlagen 4 t.e.m. 7: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be :	
Bijlage 4: Presentatie van minister Annemie Turtelboom	
Bijlage 5: Presentatie van het Rekenhof	
Bijlage 6: Antwoord aan het Rekenhof over de verantwoording van de toename ontvangsten schenkingsrechten	
Bijlage 7: Opsplitsing van de begrotingsaanpassing over de commissies	

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak op haar vergaderingen van 12, 19, 26 mei en 2 juni 2015 het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 18-A/1) en het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19-A/1). De twee ontwerpen werden in samenhang behandeld en daarom wordt er één verslag van opgesteld.

Gelijktijdig werden ook de aan de commissie toegewezen bepalingen besproken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 333/1). Over dat ontwerp wordt afzonderlijk verslag uitgebracht.

I. Bevoegdheden van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

De in deze commissie besproken bevoegdheden van de minister-president behelzen de volgende artikelen en onderdelen van de betrotingstabel:

Artikelen 9 (AB0-1ADA2AB-WT tot AB0-1AFA2AA-WT), 12 en 52.

Begrotingstabel:

Afdeling I:

Entiteit AB0: Programma AA, AD (behalve begrotingsartikel AB0-1ADC2AB-WT), AE

Entiteit AC0: Programma AA

Entiteit AD0: Programma AA, AD

Entiteit BC0: Programma BF, BH

Entiteit BG0: Programma BA

Entiteit VK0 – VV0

Afdeling III:

Audit Vlaanderen.

1. Toelichting door de minister-president

Minister-president *Geert Bourgeois* verklaart dat er een herschikking is in het bredere informatiebeleid. Er is een overdracht naar minister Liesbeth Homans van alles wat met informatie te maken heeft zoals de Vlaamse Infolijn en het AGIV. Deze verschuiving geldt ook voor de overeenstemmende kredieten.

Bij de SERV daalt de toelage met 93.000 euro door een lagere loonindexering ten belope van 96.000 euro. Er is een endogene groei met 3000 euro.

Er zijn kredietwijzingen bij het departement, Audit Vlaanderen en de Studiedienst van de Vlaamse Regering. De loonkredieten dalen met 179.000 euro als gevolg van de algemene besparingsmaatregel waardoor twee op de drie mensen bij natuurlijke uitstroom niet worden vervangen. Er is een endogene groei voor een bedrag van 102.000 euro. Er is een daling van het loonkrediet van het departement met 3000 euro omdat er een bijdrage komt in de budgettaire neutralisatie van personeelsuitbreiding bij het agentschap Overheidspersoneel dat wordt ingezet voor de uitbouw van Vlimpers, in het gemeenschappelijk personeelssysteem. Alle aangesloten entiteiten dragen daar proportioneel aan bij.

Er zijn twee verschuivingen van personeel bij DAR. Er is een daling van 229.000 euro als gevolg van de overdracht van het takenpakket Protocol op 1 april 2015 naar het DIV. Er is een stijging met 151.000 euro voor vier mensen van F.I.T. die naar de managementondersteunende diensten van DAR komen. De managementondersteuning zal niet meer per entiteit gebeuren, maar breder voor een aantal entiteiten. Dat vergt een verschuiving van mensen en kredieten.

De werkingskredieten van het departement, de Audit en de Studiedienst dalen met 18.000 euro als gevolg van een hercentralisatie van de kredieten waarmee de entiteiten facturen van Jobpunt Vlaanderen betaalden. De Vlaamse Regering zal uit Jobpunt Vlaanderen treden. De taken ervan worden door de Vlaamse overheid overgenomen en ingekanteld bij AgO. Een proportioneel deel van de kredieten van 2015 wordt nu al overgedragen. In 2016 gaat het volledige krediet over naar AgO.

Er zijn ook verschuivingen bij de werkingskredieten van het apparaat. 20.000 euro vertrekt bij het departement en gaat naar het DIV als gevolg van de verschuiving van de protocoldienst. 27.000 euro komt binnen door de overdracht van de vier personeelsleden van F.I.T. naar de managementondersteunende diensten van DAR.

Er is een verschuiving van 242.000 euro voor het Hotel Errera en het auditorium Maria Baers in het kader van de centralisatie van het protocol dat naar het DIV gaat.

2. Discussie

Jan Bertels wil een vraag over de investeringsvermindering aan de VGC stellen in afwachting dat er in de bevoegde commissie een antwoord komt en vooraleer het debat hier wordt afgesloten. Deze vermindering gaat over ongeveer 200.000 euro. Hij wil weten wat daar de reden voor is.

Hij vindt het positief dat een aantal onterechte of ondoordachte besparingen in de sector van personen met een handicap worden rechtgezet.

Is de vermindering van de kredieten van de SERV met de SERV zelf afgetoetst? In de toelichting die de SERV recent aan de commissievoorzitters en de voorzitter van het Vlaams Parlement gaf, werden een aantal acties aangekondigd waarvoor in de nodige middelen moest worden voorzien. De acties werden door de delegatie van het Vlaams Parlement positief onthaald.

Bij het AGIV staat vermeld dat er voor een deel wordt ingeteerd op het overgedragen saldo in 2015. Wat gebeurt er met het resterende deel van het overgedragen saldo?

Björn Rzoska herhaalt de vraag over de investeringsenveloppe van de VGC.

Jan Hofkens, voorzitter, vermoedt dat de vraag over de VGC ook al in de bevoegde commissie aan bod kwam. Er zal daarover aan deze commissie gerapporteerd worden als de adviezen van de commissies worden verzameld.

Jan Bertels herhaalt dat hij antwoorden wil. Het maakt niet uit in welke commissie die worden verstrekt. Er worden nu in de commissies vragen gesteld die daar niet beantwoord worden, onder meer wegens de snelheid waarmee de begrotingsaanpassing 2015 in die commissies worden behandeld.

De *minister-president* stelt dat de VGC een bevoegdheid is van minister Sven Gatz. De vermindering van de investeringskredieten zal vermoedelijk te maken hebben met één of meer investeringen die niet doorgaan. Hij kan hierop niet in detail

antwoorden. Hij neemt aan dat op die vraag in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand zal worden geantwoord.

Voor de vragen over personen met een handicap verwijst hij naar minister Jo Vandeuren.

De vermindering werd niet met de SERV afgetoetst. Het gaat om een desindexatie. Het is een technische correctie waarover niet moet worden overlegd.

AGIV is een bevoegdheid van minister Homans. Het gaat om een intering van 5500 euro op een overgedragen saldo. Het zou kunnen bestemd zijn om een eerste betaling te doen. Het is te technisch om er onmiddellijk op te kunnen antwoorden. Hij vermoedt dat dit in de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid werd of zal worden besproken.

Jan Bertels begrijpt dat technische vragen niet onmiddellijk kunnen worden beantwoord. Hij dringt nogmaals aan op een antwoord. De vraag zal in de commissie bevoegd voor Bestuurszaken worden gesteld, maar een aantal vragen blijft tot nog toe onbeantwoord. Hetzelfde geldt voor de VGC.

De *minister-president* vindt dat de vraag over VGC aan minister Gatz moet worden gesteld en hij gaat ervan uit dat die vraag in de commissie bevoegd voor Brussel aan bod komt. Hij wil er verder niet over improviseren.

II. Bevoegdheden van Annemie Turtelboom, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie

Naast de bespreking van de totaliteit van de begrotingsaanpassing, is de bespreking van de volgende artikelen en onderdelen van de begrotingstabel, die tot de bevoegdheid van minister Annemie Turtelboom behoren, aan deze commissie toegewezen:

Artikelen 1-8, 9 (CB0-1CEBG2AA-WT en CB0-1CFB2AG-WT), 10, 11, 14 (samen met c-ECO), 22-25, 27-28, 56-58, 77-79

Begrotingstabel

Afdeling I

Entiteit CB0: Programma CA, CB, CD, CE, CF

Entiteit CE0: Programma CA, CD, CE

Titel III: Aflossing schuld

Afdeling V

Vlaams fonds voor de lastendelging (VFLD)

Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU)

Vlaams Toekomstfonds (TKF).

1. Toelichting door de minister

Minister *Annemie Turtelboom* licht de begrotingsaanpassingen toe aan de hand van een presentatie (elektronische bijlage 1 bij dit verslag, zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be).

Ze merkt meteen op dat er bij de begrotingsopmaak 2015 al een inspanning is geleverd van 1,15 miljard euro om een strakke begroting mogelijk te maken. Met het oog op de evolutie naar een nieuw begrotingsevenwicht op termijn en in het licht

van de slechtere economische groei, was er nog een negatieve beweging te noteren van 694 miljoen euro. Een bijkomende inspanning van bijna 900 miljoen euro was nodig, bovenop de reeds geleverde inspanning.

Er is dan beslist de begroting met een beperkt tekort van 548 miljoen euro in te dienen, beter dan wat de HRF als toelaatbaar achtte, namelijk een tekort van 760 miljoen euro, nog voor de federale herberekening. Tegelijk nam de Vlaamse Regering zich voor tegen 2017, een jaar sneller dan gevraagd door de HRF, naar begrotingsevenwicht te streven.

Vertrekpunt is de begrotingsopmaak 2015, ingediend als begroting in evenwicht, maar met de nodige aanpassingen wegens tegenvallende economische omstandigheden. Wat veroorzaakte de extra inspanning die nodig was tussen opmaak en aanpassing 2015? Een tegenvallende economische groei en inflatie, een herraming van de belasting 'staat', de gewestbelastingen die vertraging opliepen, de renovatiepremie die geacht werd een extra boost te geven en waarvoor de regering het alsnog belangrijk vond de engagementen te honoreren voor wie er nog gebruik van wilde maken, extra betaling van facturen en een lagere inschatting van de onderbenutting.

Bij de economische parameters ziet men de vergelijking inflatie en economische groei tussen de begrotingsaanpassing 2014, de begrotingsopmaak 2015 en de begrotingsaanpassing 2015. De factor van 1,3 percent voor inflatie zoals bij de opmaak 2015 is bijgesteld naar nul percent op basis van het budget van het Economisch Planbureau. De economische groei ging van 1,5 percent naar 1 percent. De minister geeft mee dat 0,1 percent ongeveer slaat op 30 miljoen euro. Dat behelst de begrotingssensitiviteit van de ontvangsten. Vóór de staatshervorming bedroeg die 20 miljoen euro voor groei en een kleine 20 miljoen euro voor inflatie. Bij de ontvangsten is de laatste kolom in het overzicht de meest belangrijke. Er was een herraming van de belasting 'staat' en dat had een negatief effect op de doorgestorte opcentiemen. Het effect beliep 469 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak werd rekening gehouden met 61 miljoen euro. De bijstelling voor de opcentiemen bedraagt daarom 408 miljoen euro. Daarin zit een negatief effect verwerkt van 182 miljoen euro ingevolge tegenvallende groei en inflatie. Dat maakt deel uit van de vermelde 694 miljoen euro. De bijstelling van de samengevoegde en gedeelde belastingen bedraagt 424 miljoen euro. Naast de negatieve bijstelling van 512 miljoen euro omwille van groei en inflatie, zijn er nog andere parameters in te calculeren uit de Financieringswet die de bijstelling door tegenvallende groei en inflatie temperen, zoals de verbetering van de fiscale capaciteit.

De stijging die bij de instellingen consolidatiekrediet genoteerd wordt, is toe te schrijven aan eenmalige ontvangsten die daar gesitueerd zijn. Ook de uitbreiding van de consolidatiekring naar aanleiding van het verstrengde Europese toezicht en andere bijkomende ontvangsten gaven aanleiding tot extra uitgaven.

De fiscale economie is tussen 2014 en 2015 aangepast naar 14,9 percent voor de gewestbelastingen en 18,8 percent voor de opcentiemen. De zesde staatshervorming heeft geleid tot een sterke aanpassing van 19,8 percent naar uiteindelijk 34,1 percent bij de begrotingsopmaak en 33,7 percent bij de begrotingsaanpassing. Voor de samengevoegde en gedeelde belastingen inclusief de opcentiemen is een gedetailleerde tabel bijgevoegd. De belangrijkste aanpassingen behelzen de wijziging van de parameters en als gevolg daarvan van de belasting 'staat', de federale doorstortingen bedragen 800 miljoen euro minder dan bij de begrotingsopmaak 2015. Er is een overzicht van de federale dotaties: buitenlandse studenten, overname verkeersbelasting, Plantentuin Meise, overname registratie- en successierechten enzovoort. Het beloopt een verschil van 80 miljoen euro ten opzichte van de 905 miljoen euro als algemeen totaal van dotaties bij de begrotingsopmaak.

De raming van de gewestbelasting voor 2015 houdt grotendeels stand. Ze is gestoeld op enerzijds de economische vooruitzichten van het Federaal Planbureau voor 2015 en anderzijds op de uitvoeringscijfers voor de begroting 2014 en de ramingen van de FOD Financiën voor 2015. Met betrekking tot registratierechten, hypotheekbelasting, schenkbelasting en erfbelasting zijn de aanpassingen ten opzichte van de begrotingsopmaak 2015 die de FOD Financiën voor het Vlaams en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft geraamd, doorgetrokken naar het Vlaams Gewest. De raming van de schenkbelasting vertoonde een licht dalende trend bij constant beleid en houdt ook rekening met het budgettair effect van de hervorming van de tarieven. Andere ontvangsten zijn beperkt en nemen licht toe door hogere inkomsten uit verkeersbelastingen en valorisatie van het patrimonium.

Bij de uitgaven zijn er vier aanpassingen te vermelden: de schrapping van de indexprovisie ten belope van 201 miljoen euro omdat de spilindex niet wordt overschreden in 2015; de vermindering van de uitgaven nieuwe bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming zoals de fiscale uitgaven die met 139,3 miljoen euro verminderen; een bijstelling van uitgaven naar aanleiding van structurele besparingen en de voornaamste stijging van de kredieten, die zich situeert zich in het beleidsdomein RWO, waar de uitgaven voor de renovatiepremie in de bestaande vorm door het grote succes moesten worden bijgesteld. Dat laatste is voor gezinnen een goede zaak, maar minder voor de overheid.

Bij de beleidskredieten en investeringen worden de investeringskredieten gevrijwaard. De voornaamste daling bij het beleidsdomein LNE is toe te schrijven aan de beslissing om de subsidies voor de aanleg van het gemeentelijk rioleringsnetwerk naar Aquafin over te hevelen in het kader van het lokaal pact. De belangrijkste stijging komt voort uit de extra kredieten die waren voorzien voor de afhandeling van de opname van aanvragen naar aanleiding van de hervorming van de procedure voor de renovatiepremie.

Onder de betaalkredieten per beleidsdomein zijn de voornaamste dalingen in de uitgavenbegroting te wijten aan de schrapping van de indexprovisie en de wijziging van de uitgaven naar aanleiding van nieuwe bevoegdheden, onder meer inzake fiscale uitgaven. De voornaamste stijgingen van de kredieten zijn te vinden bij RWO, waar de uitgaven inzake de renovatiepremie veilig moesten worden gesteld. Ook de betaalkredieten van het FFEU zijn bijgesteld.

Bij vergelijking van de betaal- en de beleidskredieten wordt duidelijk dat de Vlaamse Regering geen facturen laat liggen. De betaalkredieten liggen 275 miljoen euro hoger dan de beleidskredieten. Dat houdt een extra engagement in voor het honoreren van facturen ten belope van 154 miljoen euro afgewogen tegen de begrotingsopmaak. Voorts is er een technische VEK-buffer van 100 miljoen euro. Die moet dienen om het geheel aan ter beschikking gestelde betaalkredieten optimaal te kunnen aanwenden.

Voor wat de evolutie van de netto beleidsruimte en het begrotingssaldo aangaat, is er voor meer dan 840 miljoen euro minder ontvangsten, beperkte lagere uitgaven met voornamelijk de schrapping van de indexprovisie en de heraming van de uitgaven met het oog op de zesde staatshervorming. De onderbenutting van de kredieten is lager dan voorzien. Dat geeft een negatief effect van 195 miljoen euro. De aanpassing van de netto beleidsruimte is gelinkt aan het realiseren van structurele en eenmalige maatregelen. Het tekort wordt verminderd met ongeveer 350 miljoen euro. Als structurele maatregelen zijn er de hogere ontvangsten door de aanpassing van de schenkingstarieven en de afvalheffingen. De schrapping van het resterend niet benut gedeelte van de competitiviteitsprovisie en efficiëntere slibverwerking, de overheveling van de subsidies voor de aanleg van het gemeentelijk rioleringsnetwerk naar Aquafin in het kader van het lokaal pact en wat kleinere maatregelen staan in voor lagere uitgaven. Daarnaast zijn er onderaan

nog eenmalige maatregelen opgenomen, met betrekking tot de valorisatie van het patrimonium zoals gronden. Er is geen sprake van een sale-and-lease-back-formule, maar bijvoorbeeld wel van de verkoop van restgronden na heraanleg van een weg.

Voor het begrotingssaldo was in de planning voor de begrotingsopmaak 2015 een licht overschot ingeschreven. De evolutie van de netto beleidsruimte bij ongewijzigd beleid vertoont een impact op het begrotingssaldo, dat uiteindelijk uitkomt op 548 miljoen euro, lager dan wat de HRF had toegestaan, namelijk 760 miljoen euro. De aanpassing van de netto beleidsruimte behelst structurele en eenmalige ingrepen.

Hoe evolueert de geconsolideerde schuld? Die bedraagt 18,8 miljard euro, of 2 miljard euro hoger dan eind 2013. Dat is grotendeels te wijten aan een toename van schulden in de sociale huisvestingssector: een stijging met 1,3 miljard euro voor het Vlaams Woningfonds, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en de erkende kredietmaatschappijen. De alternatief gefinancierde subsidies bedroegen 300 miljoen euro en de pps-schulden van een aantal opnieuw geclassificeerde projecten beliepen 230 miljoen euro. De directe schuld van de Vlaamse overheid nam toe met 230 miljoen euro. Na 2015 wordt nog een toename verwacht met 1,2 miljard euro, vooral door een toegenomen schuld van de VMSW en het VWF.

De herfinanciering van aflopende schulden en het aanvaarden van het begrotingstekort doet een financieringsbehoefte ontstaan. De Vlaamse Regering heeft daarboven beslist om financieringen niet langer te waarborgen maar ze rechtstreeks via de instellingen te verstrekken. Dat is efficiënter en goedkoper, aldus de minister. Er kan aan lage intrestvoeten berekend worden. Het gaat om 550 miljoen euro door de VMSW, 218 miljoen euro voor het VWF, 640 miljoen euro voor het VIPA en 226 miljoen euro voor andere instellingen. De kasbehoefte wordt groot en dat noopt tot een externe financiering.

2. Technische inhoudelijke vragen aan de minister

Björn Rzoska ziet dat in de tabellen extra inkomsten zijn gerekend door valorisering van patrimoniumverkoop van activa, dit ten belope van ongeveer 81 miljoen euro. Kan de minister een gedetailleerd overzicht geven van de activa waarvan sprake? Wat betreft de schenkingsrechten vraagt het lid om een overzicht voor 2014 en van de inkomsten die in dat jaar zijn uitgekeerd in de verschillende schijven. De focus ligt volgens het lid heel erg op de hoogste schijven die het minst voorkomen.

De uitvoeringsrekening 2014 is er nog niet volledig. Klopt het dat het tekort definitief vastligt op 682 miljoen euro? Of kan dat nog wijzigen?

In het kader van het verstrengde Europese begrotingstoezicht zorgen de verschillende gehanteerde cijfers voor verwarring. Uit de gegevens op pagina's 7 en 10 en uit de tabel op pagina 67 van de toelichting lijkt af te leiden dat er sprake is van een bonus bij de begrotingsaanpassing van de begroting 2015 van 25,7 miljoen euro. Waarom staat dan in andere tabellen een bonus van 28 miljoen euro genoteerd?

De tabel op pagina 7 van de toelichting onder de noemer verstrengd Europees toezicht wordt ondergebracht bij de structurele maatregelen. Waarom?

De buffer voor betaalincidenties van 100 miljoen euro: wat houdt die in? Het zou om een engagement gaan om facturen tijdig te betalen. Hoe strookt dat met de algemene daling van de betaalkredieten ten belope van 287 miljoen euro in hetzelfde domein? Waarom is de bedoelde buffer niet in de netto-beleidsruimte opgenomen? Het lid ziet heel wat verschillen tussen wat in de tabellen op pagina's 10 en 67 staat, wat betreft herclassificaties. Bijvoorbeeld voor het VWF en de VMSW zijn andere

bedragen opgenomen in beide tabellen. Kan daar enige toelichting bij gegeven worden?

Komt er nog een herziene meerjarenraming, gezien de ondertussen veel besliste materie? Dat maakt de initiële raming onbruikbaar. In het stabiliteitsprogramma dat bij Europa is neergelegd, zit er bij de maatregelen bij de begrotingscontrole vanuit Vlaanderen veel meer meerjarenperspectief dan in de meerjarenraming die is ingediend in het parlement. Zo is er een prognose opgenomen wat betreft hervorming van de schenkingsrechten en voor het valoriseren van het patrimonium. Voor het project Oosterweel blijft vooralsnog onduidelijk hoe Vlaanderen dat zelf gaat financieren.

Volgens de meerjarenraming zou de schuld tegen 2020 stijgen tot iets minder dan 20 miljard euro. Dat bedrag zou evenwel al gehaald worden tegen 2015. Daarvoor zijn al redenen aangevoerd, maar toch is dat een forse toename, stelt het lid. Een eerste stijging was er met de consolidatieperimeter. Kan daarbij nog een en ander verklaard worden?

De heer *Jan Bertels* sluit zich aan bij de vraag om aanpassing van de meerjarenraming. Zijn de erkenningen van de woon- en zorgcentra al opgenomen in de meerjarenraming?

Het lid merkt dat men prat gaat op het feit dat men "beter doet dan wat de Hoge Raad voor Financiën vraagt". Hij wijst erop dat men de diverse criteria die dat orgaan hanteert, grondig moet analyseren. Zo doet men het slechter wat betreft eenmalige maatregelen. Kan de minister meer toelichting verstrekken en onderliggende hypothesen bij wat ze noemt "de goede opstoot van de renovatiepremie"? Het gaat om 54 miljoen euro meer. Wordt die in de meerjarenraming doorgetrokken?

Welke hypothese van onderbenutting wordt gehanteerd? Bijstelling was nodig vanwege de vaststelling dat er een grotere benutting was dan in het verleden. Welke methode is gebruikt om de raming naar beneden toe te herraamen?

De 100 miljoen euro buffer waarvan sprake zou geen ESR-effect genereren. Gaat de minister ervan uit dat die buffer niet wordt aangewend? Of zijn er andere technische operaties mee gepland?

Met betrekking tot de waarborgregeling voor VIPA, VWF, VMSW, wil het lid weten welke rente-effecten er zijn. Het zou mogelijk zijn goedkoper te lenen. Waarom zijn de opbrengsten uit de verminderde rentelasten voor onder meer VIPA niet ingezet voor bijvoorbeeld aanvullende investeringen in de zorg? Voor wat betreft de erkenningskalender zijn maar liefst 21 miljoen euro minder kredieten ingeschreven. Nominaal moet het Departement Welzijn nog eens 100 miljoen euro besparen.

Zijn de opcentiemen, geïnstalleerd naar aanleiding van het wegwerken van de reserves van Recupel en Bebat, structureel? Blijft die belastingverhoging bestaan als de reserves uitgeput zijn? Hoe is de verhoging van de milieuheffing met 50 percent berekend? Of gaat het om een puur budgettaire operatie, berekend op het gat dat nog dicht te rijden was?

In het kader van het FFEU leest het lid dat er bijkomende uitgaven zijn voor de brug van Deurne. Impliceert dat ook verminderingen in de uitgaven voor het wegwerken van de zwarte punten inzake verkeersveiligheid? Daar vreest hij voor.

Er zou een vermindering komen van de belasting op spelen en weddenschappen. In de cijfers ziet het lid dat niet gereflecteerd. Is de maatregel een lege doos?

De belastbare basis verandert niet op vraag van de Europese Commissie want de correctie op de ingebrekestelling is al eerder gebeurd.

Kan de minister een overzicht bezorgen van de schuldfinanciering waarin duidelijk wordt welke technieken men wil aanwenden om het kastekort in te vullen?

John Crombez wil weten wat de ingrepen inzake schenkingen doen met de ontvangsten. De Inspectie van Financiën volgt de analyse van de minister niet. De niet-ervroegde begrotingscontrole start met 850 miljoen euro minder ontvangsten, wat het lid onwaarschijnlijk noemt. De beslissing inzake schenkingen geeft volgens de inspectie ook minder ontvangsten.

Bij de begrotingsopmaak werd gesteld dat er voor de voorliggende begroting geen alternatief is. De oppositie bracht wel een alternatief, dat door een aantal fractieleiders uit de meerderheid weggewuifd werd als het creëren van tekorten en opbouw van schulden. Er was berekend dat er ongeveer 500 miljoen euro tekorten zouden zijn. Intussen zijn alleen facturen aan gezinnen verhoogd en een aantal belastingen verlaagd, hoewel de ontvangsten afnemen. Van het degelijke begrotingsbeleid dat Vlaanderen kende, blijft volgens het lid niets over. De SERV en de oppositie vroegen in december 2014 nog om een tekort toe te laten maar dat noemde de minister geen optie. Hoe is ze met de begroting omgegaan in termen van schuldopbouw en wat is het verschil met wat de SERV en de oppositie hebben voorgesteld? Waarom is de minister van idee veranderd in de zin dat ze uiteindelijk toch een tekort toelaat en schuldopbouw?

Klopt het dat de federale groei die gehanteerd is voor de begroting hoger is dan wat gebruikt is voor de overdrachten? Het lid merkt dat de federale groei 1,2 percent zou bedragen, voor de overdrachten is dat minder. Dan zijn er minder middelen naar de regio's gegaan dan verwacht. Dat brengt het lid bij de verhouding van de inspanningen van de diverse regeringen. De discussie over de Financieringswet is gevoerd, maar Europa heeft intussen de gevraagde inspanningen naar beneden bijgesteld. De rentelasten zijn gedaald en de federale doelstellingen ook. Dat alles zou moeten betekenen dat de inspanning ook voor Vlaanderen minder groot wordt. Die blijkt evenwel nog toegenomen. Er gebeurt derhalve veel meer dan wat strikt noodzakelijk is.

In het kader van de discussie over de opcentiemen stelde de minister-president dat de 400 miljoen euro gewoon in de begroting is opgenomen. Andere regio's hebben een herberekening van de opcentiemen gevraagd en er zijn nieuwe, aangepaste cijfers. Vlaanderen nam een enorme factuur op zijn schouders die wordt doorvertaald naar de departementen. Heeft ook Vlaanderen om een herberekening gevraagd? Is dan in dat geval ook gebleken dat het om een fout ging zoals in andere regio's? Moet Vlaanderen geld terugkrijgen of niet?

Wat met de impact van het geheel? Vooraf werd aangekondigd dat Welzijn en Onderwijs zouden worden ontzien en dat Milieu en Werk belangrijk werden geacht. Uit de tabellen van de beleidskredieten blijkt dat voor Onderwijs de rekening eindigt op min 20,9 miljoen euro, voor Welzijn op min 98,2 miljoen euro, voor Werk op min 73,9 miljoen euro en voor Leefmilieu op min 52,9 miljoen euro. Dat alles vertaalt zich ook in betaalkredieten. Meer doen en op cruciale departementen besparen dus.

Wat betreft de vrijstelling van certificaten voor energiebedrijven wil het lid weten wat met de vrijstelling is gebeurd. Gaat het om een vrijstelling voor energiebedrijven en een extra kost voor het openbaar vervoer in één beslissing?

Kan de minister toelichting verstrekken bij de 100 miljoen euro VEK-buffer? Het lid refereert aan wat het Rekenhof al stelde bij de opmaak van de begroting voor

2015. Men kan allerhande zinloze kredieten inschrijven en het lid meent dat dat in deze het geval is.

Europa is veeleer pessimistisch, volgens John Crombez, want er wordt voor het eerst in jaren een lagere groei genoteerd dan voor de eurozone. De Vlaamse Regering wil zichzelf profileren als een investeringsregering. Ten belope van de helft van de begroting is ze bevoegd inzake Onderwijs en Welzijn. De bevoegdheden bepalen wat de investeringen zijn, maar Vlaanderen wacht op Europa, en stelt dat er eerst sprake moet zijn van een negatieve groei vooraleer men kan investeren. Klopt het dat de Federale Regering dat niet heeft gedaan en toestemming heeft gevraagd om investeringen te doen, zonder dat ze meteen in de begroting moeten worden opgenomen en aanrekenbaar zijn? Klopt het dat die toestemming ook is verkregen? Als dat zo is, waarop wacht Vlaanderen dan nog om de noodzakelijke investeringen te doen?

3. Antwoorden van de minister

Minister *Annemie Turtelboom* stelt dat wat het tekort voor 2014 aangaat, de veronderstelling klopt. Het gaat om het tekort van eind maart 2015, maar er komt een herraming in september.

Het verschil tussen 25 en 28 miljoen euro waarvan sprake voor wat het Europese toezicht betreft, zit hem in het feit dat het eerste de maatregelen behelst die bij de entiteiten zitten, met de technische evoluties daarop, wat maakt dat er op verschillende plaatsen, ook verschillende bedragen zijn opgenomen. De minister zorgt nog voor een meer gedetailleerde weergave van die technische correcties.

Artikel 6, §2, van het Rekendecreet zegt dat er een meerjarenraming moet worden opgesteld naar aanleiding van de begrotingsopmaak. Daar zal de minister zich aan houden. Op dit ogenblik gaat het echter om een begrotingscontrole, waarbij geen aanpassing van de meerjarenraming decretaal voorzien is.

De sneller toegenomen schuldenlast is vooral te wijten aan het verstrengde Europese begrotingstoezicht. Bijvoorbeeld voor VMSW is er meer schuld, maar er staan ook meer assets tegenover, stelt de minister: gebouwen, woningen, sociale appartementen. Ze vergelijkt het met een lening voor een huis waartegenover ook patrimonium of eigendom staat. De schuld moet wel worden gefinancierd. De minister zal later toelichten hoe dat zal gebeuren.

Men vroeg ook waarom de besparingen in onder meer VIPA en VWF niet zijn aangewend om achterstanden in Welzijn weg te werken. Minister Turtelboom stelt dat de tekorten in dat domein zeer groot zijn. Er moet bekeken worden hoe de middelen het best beheerd kunnen worden. Men heeft geoordeeld dat het jammer zou zijn om, met het oog op de vrij lage intrestvoeten, dat zo te laten. De extra besparingen die de eenmalige uitbetaling van de alternatieve investeringsubsidies teweeg brengt, zijn in de algemene middelen opgenomen.

De minister verklaart dat ze soms verwijten krijgt over de doorstortingen door de federale overheid. De raming van de uitgaven en de ontvangsten bij de federale begrotingscontrole 2015 is inderdaad gebaseerd op een verwachte economische groei van 1,2 percent in 2015. De doorstortingen van de federale overheid aan de gewesten en gemeenschappen zijn echter gebaseerd op een verwachte economische groei van 1,0 percent in 2015. De Bijzondere Financieringswet schrijft immers voor dat de doorstorting van middelen aan gewesten en gemeenschappen gebaseerd moet zijn op de parameters van de economische begroting. De begrotingsaanpassing 2015 is gebaseerd op de economische begroting van 12 februari 2015 die uitgaat van een economische groei van 1,0 percent in 2015. Het in de federale begrotingscontrole 2015 gehanteerde groeipercentage voor 2015 is een recentere

raming, namelijk 1,2 percent. Het verschil is echter niet verloren voor de gewesten en gemeenschappen. Dat wordt verrekend in 2016.

De ESR-matige aanrekening van de doorstortingen is gebaseerd op de kasbewegingen. De kasmatige en de ESR-matige aanrekeningen lopen dus gelijk. Voor de opcentiemen gelden er andere ESR-matige aanrekeningsregels.

Voor de raming van de belasting 'staat' en van de opcentiemen is er een nauwe samenwerking tussen het Vlaamse en het federale niveau. In dat verband verwijst ze naar de brief van federaal minister Johan Van Overtveldt. Gelet op de omvang van de afwijking tussen de initiële opmaak van de begroting en de begrotingscontrole heeft hij aan zijn administratie de opdracht gegeven om de volledige berekening nogmaals grondig te doen. Het lijkt hem ook aangewezen om daarover overleg te plegen met het Federaal Planbureau en de HRF. Hij hoopt dat er vóór de zomer een oplossing wordt gevonden. Daarna zal er opnieuw interfederaal overleg zijn. De Financieringswet geeft meer bevoegdheden aan Vlaanderen. De minister heeft echter ook begrip voor de FOD Financiën. Het neemt immers wel wat tijd in beslag vooraleer men een nieuw systeem goed in de praktijk kan brengen. Belangrijk om weten is dat het gaat om een raming en niet om definitieve cijfers. Een definitieve afrekening voor de jaren 2015 tot 2017 zal er komen in 2018 en dit na validatie van de effectieve belasting 'staat' voor het aanslagjaar 2015.

De Vlaamse Regering heeft binnen de werkgroepen haar belangen verdedigd. Ze heeft gevraagd naar een gedetailleerde verklaring voor het verschil in ramingen tussen de begrotingsopmaak en de begrotingscontrole 2015. Ze heeft ook gevraagd naar duiding over de gevolgen van de nieuwe ramingen op de overgangsmechanismen en op het principe van niet-verarming. Er werd namelijk gesproken over een recurrente impact van 560 miljoen euro en een niet-recurrente impact van 190 miljoen euro. Er werd ook gevraagd waarom dit zo laattijdig werd meegedeeld. De Vlaamse Regering vroeg ook meer duidelijkheid over de ESR-matige aanrekenbaarheid van de gewestelijke personenbelastingen. Het maakt namelijk een groot verschil of men kan aanrekenen op basis van voorschotten, dan wel op basis van de definitieve berekening.

John Crombez stelt dat de regio die een herberekening had gevraagd, 65 miljoen euro terugkrijgt. Is voor Vlaanderen ook zo'n herberekening gevraagd? Uit wat de minister-president aanvoerde, meent hij te hebben begrepen dat alle regio's aan de berekening voor de opcentiemen twijfelen. Brussel haalde al zijn gelijk.

Minister *Annemie Turtelboom* geeft aan dat de werkgroep ter zake actief bezig is en dat nauwgezet wordt bekeken welke parameters gehanteerd zijn. Vlaanderen volgt al die werkzaamheden en berekeningen goed op. Met een aantal bedragen van de 460 miljoen euro was al rekening gehouden bij de begrotingsaanpassing. Het ging daarbij om in totaal 240 miljoen euro. Die was in rekening gebracht. Bij het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest was meteen opgemerkt dat er sprake was van een inputfout in het berekeningsmodel. Voor Vlaanderen waren die indicaties er niet. De kennis zit bij één persoon en er wordt zeer intensief over vergaderd door de werkgroep. Federaal minister Johan Van Overtveldt heeft bij brief gemeld dat alles opnieuw wordt nagekeken op basis van nieuwe parameters van het Planbureau. De herberekeningen zullen gebeuren en men zal nagaan of bijsturing nodig is. De HRF had overigens evenmin met een dergelijk hoog bedrag rekening gehouden. Het doel van het aangevatte begrotingstraject is in elk geval te evolueren naar een begrotingsevenwicht tegen 2017. De minister merkt op dat de oppositie erop uit lijkt te zeggen dat de regering meer in het rood had moeten gaan.

John Crombez antwoordt dat hij vragen mag stellen, in het licht van de ramingen die er al aardig naast zaten van bij het begin. Wat betreft de overdrachten wordt een ander percentage gehanteerd. De 400 miljoen euro heeft de Vlaamse Regering

gewoon opgenomen in de begroting, zonder verweer. Vlaanderen doet meer dan het moet doen. Dat impliceert geen pleidooi voor meer tekorten. Het federale niveau maakte het tekort voor Vlaanderen groter. Het lid wil alleen een concreet en formeel antwoord op de vraag of men om een herberekening heeft gevraagd en of men daarvan een resultaat kan voorleggen.

Minister *Annemie Turtelboom* deelt mee dat de beslissing van de Vlaamse Regering om patrimonium te valoriseren 81 miljoen euro zou moeten opbrengen. De belangrijkste te verkopen activa staan vermeld op pagina 37 van de algemene toelichting. De verkoop van activa aan Aquafin zou 30 miljoen euro opbrengen, de verkoop van de gronden Oosteroever 21 miljoen euro en de verkoop van gronden in Wommelgem 6 miljoen euro. Het kan bijvoorbeeld gaan om het valoriseren van onbenutte restgronden, na de aanleg van een weg. De Vlaamse Regering zou ook een aantal gebouwen verkopen die ze niet meer gebruikt, ter waarde van 10 miljoen euro. Daarnaast is er een bijkomende verkoop van gronden door het Gemeenschapsonderwijs voor 6 miljoen euro. Ook een bedrag van 8 miljoen euro uit het eigen vermogen van het Agentschap Natuur en Bos zou worden aangewend. Deze reserves zijn deels opgebouwd via houtverkoop. Het gaat dus niet om sale-and-lease-back-operaties.

De minister stelt dat er wat betreft schenkingsrechten cijfers zijn per categorie maar niet per schijf. Die zijn opgevraagd, vanwege de relevantie. De gemiddelde waarde van een woning ligt op 210.000 euro, maar dat is niet noodzakelijk het gemiddelde voor woningen die geschonken worden. Er is gevraagd om vanaf het in werking treden van het nieuwe systeem wel de cijfers per schijf bij te houden. Als beleidsmaker is het belangrijk te weten waar er een verlaging moet zijn en om welke types woningen het gaat bij schenkingen. Het lijkt te gaan om oudere woningen, leert een bevraging bij notarissen, maar er zijn geen analyses voorhanden op basis van dossiers.

De ter beschikking gestelde tabel (bijlage 1) geeft een overzicht van de inkomsten uit de schenkingsrechten, opgedeeld naar de aard van de geschonken goederen. Daarbij wordt de huidige registratiewijze gevolgd. Het is dus wel duidelijk of het gaat over de rechte lijn of de zijlijn, maar niet hoeveel er in iedere schijf werd belast. Dat is nochtans een relevant beleidsinstrument. Als het parlement instemt met een verlaging, vereenvoudiging en vergroening van de schenkingsrechten, zal dat voortaan gedetailleerder bijgehouden worden. Om de budgettaire impact van de hervorming van de schenkingsrechten zo nauwkeurig mogelijk te ramen, werden het substitutie-effect en het volume-effect in kaart gebracht. Het substitutie-effect is de verschuiving van de belastbare onroerende massa van de erfbelasting naar de schenkbelasting, en het volume-effect heeft te maken met het feit dat de maatregel ook een deel van de jongere eigenaars zal overtuigen. Er zijn verschillende scenario's beschreven, maar een jaarlijkse meeropbrengst van 113 miljoen euro ligt binnen de mogelijkheden. De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat het effect van deze maatregel zich onmiddellijk zal laten voelen, terwijl de eventuele lagere ontvangsten voor de erfbelasting veel later voorkomen en meer gespreid zullen zijn in de tijd. Dat zal ook leiden tot een hogere rotatiesnelheid van kwalitatieve woningen wat de ontvangsten uit het verkooprecht positief zal beïnvloeden. Ook de vaak toegepaste techniek van de dubbele akte zal een positieve invloed hebben op de inkomsten uit het verdeelrecht. Aanvaardbare tarieven maken het ontwijkingsmechanisme overbodig. Bovendien werd de sterfhuisclausule gekortwiek, waarmee een achterpoortje werd gesloten. De raming van de bedragen gebeurde op basis van een kleine steekproef door het notariaat, door de bevraging van mensen die zouden kunnen overgaan tot een schenking van hun slapend patrimonium.

Het verschil in de uitvoeringscijfers (zie tabel in bijlage 2), namelijk 563 miljoen euro in januari en 682 miljoen euro nu, kan als volgt verklaard worden. Vooreerst is er een positieve impact van 29 miljoen euro door de extra bijstellingen vanuit de

Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, de universiteiten en de hogescholen. De verschillen inzake het tijdstip van registratie, de inhoud en andere herclassificaties leiden tot een negatieve impact van 8 miljoen euro. De aanrekening van subsidies aan de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk heeft een negatieve impact van 21 miljoen euro. De overheidsactiva binnen het kader van pps hebben een negatieve impact van 105 miljoen euro. Dat laatste betreft de consolidatie op basis van de nieuwe Europese regels van de Via-investprojecten, namelijk de R4 en de Kempense Noord-Zuidverbinding en de gewijzigde impact voor de Scholen van Morgen. Voor de betaling aan Nederland voor de nieuwe sluis in Terneuzen werd er 120 miljoen euro opgenomen in de begroting voor 2014. De betalingen moeten dus over verschillende jaren worden gespreid. Het bedrag van 120 miljoen euro wordt beschouwd als een voorschot. Er is dus een positieve impact van 120 miljoen euro op de begroting 2015. Bij de successierechten is de regel momenteel dat de ontvangsten van januari en februari 2015 moeten aangerekend worden in 2014. Door de overdracht van de successierechten naar Vlaanderen is de behandeling door de federale overheid echter voortijdig stopgezet zodat de inkomsten in januari en februari van dit jaar nagenoeg tot nul zijn herleid. Door de overgangssituatie is er dus een vertraging. Dat leidt tot een negatieve impact van 130 miljoen euro. Dat geld is echter niet verloren. De definitieve cijfers voor 2014 worden bepaald in september van 2015.

Bij de begrotingsopmaak ging men ervan uit dat het verstrengde Europese toezicht een negatieve impact van 446 miljoen euro zou hebben op de netto-beleidsruimte. Die negatieve impact is echter met 28 miljoen euro gemilderd door een aantal maatregelen. Vooreerst werden er bij het VWF en de VMSW een aantal herfinancieringsoperaties uitgevoerd. Bovendien werden de realisatie en de uitbating van gebouwen, en het daarbij horende grondbeheer, geschrapd uit de kerntaken van VMSW. In uitvoering daarvan is er aan de uitgavenzijde tien miljoen euro aan desinvesteringen ingeschreven en is er een vermindering doorgevoerd van de aankopen. Meer informatie vindt men in de toelichtingen per programma. Zonder deze maatregelen zou de negatieve impact van het verstrengde Europese toezicht nog 2,3 miljoen euro groter geweest zijn dan bij de begrotingsopmaak. Daarom is de impact van het verstrengde Europese toezicht 25,7 miljoen euro minder negatief. Uiteindelijk is er bij de begrotingsaanpassing dus nog een negatieve impact van 420 miljoen euro.

Bij de begrotingsaanpassing werd er een grondige analyse van de betaalkredieten doorgevoerd. Men wilde namelijk een zo correct mogelijke inschatting maken van de benodigde betaalkredieten per artikel. Aangezien de uitgavenbegroting een maximaal toelaatbaar uitgavenniveau per artikel bepaalt, moet er een voorzichtigheidsmarge worden ingebouwd. Op het einde van het jaar kan dat leiden tot onderbenutting. Over het geheel van de begroting zijn er meer dan voldoende betaalkredieten uitgetrokken voor de aangegane verplichtingen. Dat betekent echter nog niet dat er voor elk begrotingsartikel voldoende kredieten voorzien zijn. Bij de uitvoering van de begroting treden er namelijk onvermijdelijk onvoorziene evoluties op, meevallers of tegenvallers. Op basis van het Rekendecreet kan elke minister binnen zijn beleidsdomein, op een flexibele manier betaalkredieten verschuiven, binnen bepaalde grenzen. De Vlaamse Regering legt echter nog een VEK-buffer aan van 100 miljoen euro. Het Rekenhof heeft daarover een opmerking gemaakt. Met deze buffer kunnen eventuele tegenvallers binnen het ene beleidsdomein opgevangen worden door meevallers in het andere beleidsdomein. De VEK-buffer is dus ESR-neutraal. In het verleden heeft men die buffer trouwens nauwelijks moeten aanspreken. Dat wordt in detail besproken op pagina 48 van de algemene toelichting. De 100 miljoen euro buffer behelst dus betalingskredieten bij diverse beleidsdomeinen. Het biedt de mogelijkheid om herverdelingen door te voeren die anders niet kunnen.

De toename van de geconsolideerde schuld is geen nieuw gegeven. In de algemene toelichting en in de meerjarenraming bij de begrotingsopmaak van 2015 werd reeds opgemerkt dat de geconsolideerde schuld eind 2013 16,6 miljard euro bedroeg en dat die in de komende jaren nog zou toenemen. De geconsolideerde schuld omvat financiële en overige schulden van alle entiteiten, die tot de perimeter van de Vlaamse overheid behoren.

De stijging is voornamelijk het resultaat van het verstrengde Europese begrotingstoezicht. Vooral de schulden bij de sociale huisvestingssector nemen toe, ten gevolge van de doelstellingen in het Grond- en Pandendecreet. Daar staan echter ook activa tegenover. De ratingbureaus tellen deze schulden dan ook niet mee. De VMSW stond vroeger buiten de begroting, maar door de consolidatie is dat in de begroting terechtgekomen.

De schulden die het gevolg zijn van de alternatief gefinancierde subsidies van het VIPA zijn in 2014 met 300 miljoen euro toegenomen tot 2,3 miljard euro. Vroeger stonden die schulden buiten de begroting, nu zijn ze in de schuld opgenomen. Bij de noodzakelijke sanering van de begroting heeft men ervoor gekozen om de investeringsprojecten te laten doorgaan. Ook de overname van het federale luik van de ziekenhuisfinanciering in het kader van de zesde staatshervorming in 2016 zal de geconsolideerde schuld nog doen toenemen. De in het verleden opgebouwde federale schuld zou ook op de balans van de deelentiteiten kunnen komen te staan. De schuld bedraagt momenteel twintig miljard euro. Jan Bertels zegt dat die schuld moet dalen. Dat staat in schril contrast met sommige andere tussenkomsten. Ten slotte was er in 2014 ook een beperkte stijging van de directe schuld van de Vlaamse overheid met 230 miljoen euro. Dat heeft te maken met het begrotingstekort dat opgevangen werd via de zichtrekening. Het overgrote deel van het tekort heeft echter te maken met de consolidatie.

Voor de financiering van het begrotingstekort, de geconsolideerde schuld in de sector van de sociale huisvesting en de alternatieve financieringsschema's binnen VIPA zal de Vlaamse overheid gebruikmaken van haar EMTN-programma. Ze zal dus gebruikmaken van de institutionele investeerders op de internationale kapitaalmarkt en niet van bancaire leningen. De bonds zullen op de markt geplaatst worden via private plaatsingen, met verschillende looptijden. Een groot deel van de onderliggende activa in de sociale huisvesting en VIPA hebben lange looptijden van twintig tot dertig jaar. Met de huidige historisch lage intrestvoeten zal een deel van de leningen ook op heel lange termijn geplaatst worden. De overheid loopt dus geen renterisico's. Door het groeperen van de leningen van verschillende entiteiten hoeft men niet voor elke individuele financieringsnood naar de markt te gaan. De Vlaamse overheid kan de verschillende noden eerst prefinancieren via haar kredietlijn bij haar kassier, en daarna grotere pakketten op de kapitaalmarkt brengen. Op termijn moet de financiering dus goedkoper verlopen dan met de vroegere gewaarborgde leningen. Het rechtstreeks ontlenen op de kapitaalmarkt zal, samen met de uitstekende kredietrating, leiden tot een vermoedelijke daling van de marge van vijftien tot twintig basispunten. Ook voor de prefinanciering op de korte termijn kan de Vlaamse overheid binnen het kassierscontract van veel betere renteposities gebruikmaken dan de geconsolideerde entiteiten. Daardoor zal totale rentefactuur de komende jaren dalen.

Op de opmerking van Jan Bertels dat beter doen dan de Hoge Raad voor Financiën de nieuwe fetisj geworden is van de Vlaamse Regering antwoordt de minister dat Vlaanderen bij decreet van 21 december 2012 heeft ingestemd met het Europese Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie. De ondertekenaars van het verdrag verplichten zich ertoe om een aantal begrotingsbepalingen van het verdrag om te zetten in de nationale begrotingsprocessen. Dat gebeurde via het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 dat voorzag in een versterkte rol voor de HRF. De HRF fungeert voortaan als een fiscal

council. Hij verstrekt niet alleen advies over de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen van de gezamenlijke overheid, maar ook over de verdeling van die begrotingsdoelstellingen, in nominale en structurele termen, over de diverse geledingen van de gezamenlijke overheid. Die versterkte rol van de HRF werd met een grote meerderheid aangenomen in het Vlaams Parlement. Dat is voor het eerst in de praktijk gebracht in mei 2014, in volle verkiezingsperiode. Daarom heeft de HRF toen haar rol nog niet ten volle kunnen spelen. Dit is dus de eerste begroting waarbij de HRF echt kan opereren als fiscal council.

De HRF adviseerde in zijn advies van maart 2015 een toegelaten tekort van 765 miljoen euro voor 2015 en een terugkeer naar het begrotingsevenwicht in 2018. De Vlaamse Regering doet het bij haar begrotingscontrole echter beter. Het tekort is immers kleiner dan 765 miljoen euro. De HRF was van oordeel dat er bij een nominaal tekort van 765 miljoen euro voor 49 miljoen euro eenmalige maatregelen mochten worden genomen. De Vlaamse Regering heeft echter voor 149 miljoen eenmalige maatregelen genomen. Als ze ervoor gekozen had om de ongebruikte gronden niet op de markt te brengen, dan zou de schuldpositie met 100 miljoen euro verslechterd zijn. Rekening houdend met de eenmalige maatregelen mocht het nominaal tekort binnen de redenering van de HRF dus 665 miljoen euro bedragen. Met een nominaal tekort van 548 miljoen euro doet de Vlaamse Regering het dus nog altijd beter dan de HRF had gevraagd.

De renovatiepremie wordt hervormd, conform het regeerakkoord. Minister Liesbeth Homans werkt momenteel een voorstel uit dat past binnen het afgesproken budgettaire kader. De kredieten voor de renovatiepremie zullen in 2016 en 2017 kunnen worden verlaagd, zoals vooropgesteld in het meerjarig perspectief. De concrete bedragen zullen geraamd worden op basis van het hervormingsvoorstel.

De kwestie van de onderbenutting wordt toegelicht op de pagina's 64 en 65 van de algemene toelichting. Men gaat uit van het gemiddelde van de geobserveerde onderbenuttingspercentages van de twee voorafgaande jaren. Het uiteindelijke percentage werd toegepast op een bedrag van 27,9 miljard euro, zijnde de kredieten van de begrotingsaanpassing 2015, verminderd met de kredieten van de staatsvorming. Zo komt men uit bij een geraamde onderbenutting van 437,8 miljoen euro. Dat bedrag wordt nog verminderd omdat men ervan uitgaat dat de besparingsmaatregelen voor 2015 aanleiding zullen geven tot een lagere onderbenutting. Concreet gaat de minister uit van een onderbenutting van 389 miljoen euro voor 2015. Dat is 195 miljoen euro minder dan bij de begrotingsopmaak.

Voor de vraag over de rente-effecten verwijst ze naar het antwoord over de schuld. De vrijgekomen middelen gaan niet naar de sector. De rendementen die het gevolg zijn van de excellente rating, zijn eigenlijk algemene middelen. Bij de begrotingsaanpassing werd er maximaal gezocht naar manieren om het begrotingstekort te beperken zonder aan het beleid te raken.

De toename voor de materialen- en afvalstoffenheffing met ongeveer 50 procent ten opzichte van de begrotingsopmaak heeft te maken met verschillende factoren. Vooreerst werd de fiscale compensatiefactor afgeschaft. Vroeger moesten intercommunales geen vennootschapsbelasting betalen waardoor ze een voordeel hadden ten opzichte van de private sector. Om dat voordeel te neutraliseren werd er een compensatiefactor toegepast op de afvalheffingen van de private bedrijven. Volgens de gewijzigde vennootschapswetgeving zullen de intercommunales vanaf 2015 echter ook vennootschapsbelasting moeten betalen. Dan zou de fiscale compensatiefactor een ongelijk speelveld creëren. Daarom wordt deze nu afgeschaft. Daarnaast worden de afvalheffingen ook met een factor 1,5 vermenigvuldigd, binnen het algemeen aanvaarde principe dat de vervuiler betaalt. Dat leidt tot 14 miljoen euro aan extra ontvangsten. Deze maatregel heeft een sturend effect op het gedrag van de mensen, namelijk een verdere daling van het gestorte

afval. Daardoor dalen de ontvangsten uit de afvalheffingen licht ten opzichte van de inschatting bij de begrotingsopmaak 2015.

Binnen het FFEU wordt er een bedrag van 80 miljoen euro toegewezen aan het beleidsdomein MOW voor de projecten van 2014. De beslissing over de aanwending hiervan ligt bij minister Ben Weyts.

Het tarief van de belasting op weddenschappen op paardenwedrennen, hondenwedstrijden en sportevenementen bedraagt momenteel 15 procent. Indien deze evenementen in België of in de Europese Economische Ruimte plaatsvinden dan wordt dit tarief geheven op de werkelijke brutomarge, dit is het brutobedrag van de sommen of inleggelden, verminderd met de uitgekeerde winsten. Indien ze buiten de EER plaats vinden dan wordt het tarief geheven op het brutobedrag van de ingezette sommen, zonder aftrek van kosten. Dit wordt nu gelijkgeschakeld. De belasting wordt voortaan in alle gevallen geheven op de werkelijke brutomarge, net zoals in de andere gewesten. Voor deze gelijkschakeling zijn er verschillende redenen. Vooreerst is het onderscheid in aan te geven sommen voor de FOD Financiën nauwelijks te controleren. Verder opteert de Vlaamse Regering voor een vereenvoudiging en harmonisering van het systeem. Ten slotte wordt het risico van een verschuiving van de weddenschappen naar de andere regio's voorkomen. De Inspectie van Financiën heeft hiertegen geen bezwaren. Ze ziet dit als een positieve maatregel met een beperkte budgettaire impact.

De kredieten voor de beleidsdomeinen Onderwijs, Welzijn en Leefmilieu verminderen met 0,9 procent of 98 miljoen euro. Dat heeft hoofdzakelijk te maken met de desindexatie door de lagere inflatieramingen die een daling met 33 miljoen euro verklaart.

De daling van de kredieten voor de woonzorgcentra heeft in belangrijke mate te maken met de desindexatie. De kredieten zijn ook verminderd omdat er in 2014 heel wat minder woongelegenheden werden gerealiseerd dan voorzien. Men volgt dus gewoon de logica van de oplevering van de werken. Dat is geen grote besparing. Ten slotte vertrekt men van de hypothese dat niet alle bijkomende woongelegenheden zullen openen op de eerste dag van het kwartaal waarin ze kunnen openen. De nieuwe inschatting van de benodigde kredieten voor de woonzorgcentra leidt tot een vermindering met 23,5 miljoen euro. De rentekosten zouden verminderen met 19 miljoen euro. Ook de nieuwe inschatting van de benodigde kredieten voor de nieuwe bevoegdheden ligt lager dan eerder geraamd.

Bij het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur worden de subsidies vanuit het Minafonds voor de aanleg van het gemeentelijk rioleringsnetwerk overgeheveld naar Aquafin. De kredieten voor de betoelaging van de drinkwatermaatschappijen vanuit het Minafonds dalen met 13,5 miljoen euro. Dat heeft te maken met een lagere raming van het aantal eenheden vuilvracht en met het in rekening brengen van het niet-aangewende deel van de werkingskosten van Aquafin voor het jaar 2014. Ten slotte werden de kredieten voor het Agentschap voor Natuur en Bos eenmalig verlaagd met 10 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2015.

De opcentiemen voor Recupel en Bebat lopen door tot en met 2019.

Er was ook een vraag over de mogelijke extra kosten voor het openbaar vervoer ten gevolge van de mogelijke afschaffing van de vrijstelling voor certificatenkosten. De minister veronderstelt dat deze vraag verwees naar de groenestroomcertificaten en naar de schulden uit de vorige regeerperiode. Voor deze regeerperiode gaat het om een gecumuleerd bedrag van twaalf miljard euro. Daarover is er nog geen beslissing genomen. Het is de bedoeling om de impact op de factuur zo laag mogelijk te houden. Misschien komt er een vrijstelling van de certificatenkosten.

4. Verslag van het Rekenhof

4.1. Toelichting door het Rekenhof

Jan Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof, geeft een toelichting over het verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 20-A/1). Hij zal aandacht besteden aan de macrobudgettaire aspecten, aan het verstrengde Europese toezicht, de ontvangsten en de uitgaven. Bij de toelichting hoort een presentatie (elektronische bijlage 2 bij dit verslag).

Over het verstrengde Europese toezicht heeft hij al een omstandige toelichting gegeven bij de initiële begroting. Nu zal hij het vooral hebben over de recente evoluties op Europees vlak. De Europese Commissie is blijkbaar milder geworden. Dat blijkt uit het landenverslag en uit de instructies voor het Europese semester. De Europese Commissie heeft bij haar eindevaluatie een mild oordeel gegeven over de begroting, hoewel het tekort van de gezamenlijke overheden groter was dan drie percent en hoewel de structurele verbetering kleiner was dan 0,5 percent. Ze verdeelt de landen in zes categorieën. De landen waarvoor een procedure loopt voor buitensporige tekorten zitten in de allerlaagste categorie. De landen die geen enkele monitoring vergen, zitten in de hoogste categorie. Tot vorig jaar was dat alleen Duitsland. België zit nu in categorie 2.

In haar trimestriële prognoses probeert de Europese Commissie de evolutie van het overheidstekort en van de overheidsschuld in te schatten en velt ze een oordeel over de eenmalige maatregelen. Voor 2014 is het tekort van de gezamenlijke overheid definitief vastgesteld op ongeveer 3,2 percent. Het landenverslag besteedde eveneens aandacht aan de evolutie van de overheidsschuld.

De HRF gebruikt de cijfers van het economisch budget van het Federaal Planbureau voor zijn advies over de verdeling van de begrotingsinspanningen. Het Overlegcomité geeft een input voor het Stabiliteitsprogramma (begrotingsaspecten). Inzake het Nationaal Hervormingsprogramma (de niet-begrotingsaspecten) is er ook een inbreng van Vlaanderen. Het Nationaal Hervormingsprogramma werd tegelijk met het Stabiliteitsprogramma ingediend bij de Europese Commissie. Nu is het wachten op het oordeel van de Europese Raad van Ministers. Europa heeft dus meer en meer impact op het begrotingsbeleid van de lidstaten.

De Bijzondere Financieringswet bepaalt dat de prognoses van het Federaal Planbureau moeten gebruikt worden voor de berekening van de middelen die door de federale overheid worden toegewezen aan de gewesten en de gemeenschappen. In februari 2015 schatte het Federaal Planbureau de inflatie (0 percent) en de groei (1 percent) een stuk lager in dan in september 2014. Nooit heeft men een dergelijke terugval gezien op zes maanden tijd. Uit de sensitiviteitsanalyse die de minister heeft toegelicht, blijkt dat een verschil van 0,1 percent inflatie of economische groei een minderontvangst betekent van 28,5 miljoen euro. Het verschil inzake inflatie en economische groei leidt op zich dus al tot een vermindering van de ontvangsten met 500 miljoen euro. De lenteprognoses tonen echter een opwaartse ontwikkeling. Daarom herraamt het Federaal Planbureau heel recent de economische groei op 1,2 percent. Dat is het cijfer dat gebruikt wordt in de aanpassing van de federale begroting 2015.

De begrotingsdoelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap passen binnen het verstrengde Europese begrotingstoezicht. Binnen dat kader werd de rol van de HRF versterkt. De doelstellingen van de overheden moeten in onderling overleg worden afgesproken. Het Overlegcomité van 29 april heeft echter alleen akte genomen van die afspraak en heeft geen goedkeuring gegeven. Alleen de Federale Regering

heeft een formele goedkeuring gekregen. Dat was in de voorgaande jaren ook het geval.

De HRF streeft naar een structurele verbetering van het structureel begrotingssaldo voor de gezamenlijke overheid. Dat ligt in de lijn van het vorige Stabiliteitsprogramma. Van de gezamenlijke overheid vraagt men een inspanning van 0,7 percent en van de Vlaamse Gemeenschap vraagt men een inspanning van 0,027 percent. De HRF houdt immers rekening met de inspanningen die de Vlaamse overheid al heeft gedaan, met de inspanning die ingeschreven is in het kader van de zesde staats Hervorming en met de lagere doorstorting van opcentiemen in vergelijking met de initiële raming. Nieuw is dat Vlaanderen het begrotingsevenwicht niet hoeft te bereiken in 2015, maar dat het uitstel krijgt tot 2018. Een tweede nieuwigheid is de overstap van nominale naar structurele normering. Voorheen waren de Europese doelstellingen voor structurele verbetering van het begrotingsaldo van de gezamenlijke overheid omgezet in een structurele verbetering van het saldo van de federale overheid en in een verbetering van het nominaal begrotingsaldo voor de gewesten en gemeenschappen. Nu is de HRF erin geslaagd om ook voor de gewesten en de gemeenschappen structurele doelstellingen te formuleren. Het nominale saldo dat door de HRF wordt geformuleerd voor de gewesten en gemeenschappen is louter indicatief. Om tot een structureel saldo te komen wordt het nominale saldo gezuiverd van de impact van conjunctuurinvloeden en van de hoeveelheid eenmalige maatregelen. Om te onderzoeken of er voldoende structurele verbetering van het begrotingsaldo is, moet gekeken worden naar de grootte van de eenmalige maatregelen. Het werken met structurele begrotingsnormen heeft het grote voordeel dat de regeringen minder belang hebben bij eenmalige begrotingsmaatregelen.

Bij deze begrotingsaanpassing werd er een nominaal saldo ingeschreven dat lager ligt dan de norm van de HRF die voorzag in een maximaal nominaal tekort van 765 miljoen euro. Dat is positief, maar men moet dit relativiseren. Bij de bepaling van dat bedrag van 765 miljoen euro hield men namelijk rekening met 49 miljoen euro aan eenmalige maatregelen. Het bedrag van de eenmalige maatregelen ligt echter 100 miljoen hoger. Men moet ook rekening houden met de VEK-buffer van 100 miljoen euro. De minister gaat ervan uit dat dit bedrag niet echt nodig zal zijn, maar het Rekenhof betwijfelt of dat wel realistisch is. Als dat bedrag effectief gebruikt zou worden, dan is het verschil met de normering van de HRF nog kleiner. Maar dan nog blijft de begroting binnen de globale doelstelling van 765 miljoen euro.

Het decreet bepaalt inderdaad dat er slechts één keer per jaar een meerjarenraming moet opgemaakt worden, namelijk bij de begrotingsopmaak. Niets belet de regering echter om meer informatie te geven. Het Rekenhof pleit voor een aangepaste meerjarenraming omdat er heel wat veranderd is in vergelijking met de vorige raming. Het bereiken van het begrotingsevenwicht werd uitgesteld tot 2017. Bovendien is er het effect van de lagere parameters voor economische groei en inflatie. Men is ook overgestapt van een nominale naar een structurele normering. Voor de beleidsmakers en de burgers zou het interessant zijn om te weten over welke vrije beleidsruimte de Vlaamse Regering beschikt bij constant beleid in de komende jaren, al was het maar om de verwachtingen te temperen.

Over de onderbenutting heeft het Rekenhof deze keer geen opmerkingen. Bij de berekening vertrekt men van het gemiddelde van de drie voorgaande jaren en men doet een correctie voor de eenmalige maatregelen.

Sinds het samenwerkingsakkoord is iedere regio verantwoordelijk voor de begrotingsdoelstellingen van de eigen lokale overheden. De toezichthoudende overheid dient de tekorten van de eigen overheden te compenseren. Daarbij gaat het niet alleen over de gemeenten, maar ook over de OCMW's, de politiezones en de brand-

weerzones. Het is echter moeilijk om informatie te verkrijgen over het gezamenlijke tekort van de lokale overheden. Het is ook niet duidelijk wie er verantwoordelijk is voor dat tekort, de federale overheid of de Vlaamse. Het Rekenhof vraagt dat de Vlaamse Regering in de toelichting bij haar begroting informeert over de tekorten van lokale overheden. Het laatste aan Eurostat gerapporteerde cijfer over het tekort dateert van 2013. Toen was het tekort geraamd op 679 miljoen euro voor de Vlaamse gemeenten. In het Overlegcomité van 29 april werd aan de Nationale Bank de opdracht gegeven de tekorten van de verschillende onderdelen van de lokale overheid te analyseren en om de verantwoordelijkheid van ieder beleidsniveau vast te leggen.

Binnen het verstrengde Europese begrotingstoezicht zijn de consolidatieperimeters sterk verruimd. Voor de berekening van het ESR-saldo moet men beschikken over de noodzakelijke informatie van alle instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren. Dat is echter niet altijd het geval. De gegevens van de kredietmaatschappijen in het kader van de sociale huisvesting, van de hogescholen en van de universiteiten ontbreken bij de berekening van het vorderingensaldo. De spreker benadrukt dat de toelichting bij de begroting de impact van de uitbreiding van de consolidatieperimeters op het vorderingensaldo en op de overheidsschuld dient te analyseren. Het is ook onduidelijk of de toetsing aan het verstrengde Europese toezicht is gebeurd voor de pps-projecten die nog niet door het INR of door Eurostat zijn getoetst. MOW is het beleidsdomein met het grootste aantal pps-projecten.

De algemene toelichting gaat uit van een toename van de schuld tot 20 miljard euro. Daarover maakt het Rekenhof zich wat zorgen. In de eerste Bijzondere Financieringswet van 1989 werd via de HRF duidelijk afgesproken hoe iedere regio geleidelijk aan zijn schuld moest afbouwen. Vlaanderen is er in geslaagd om zijn schuld volledig af te bouwen tegen 2008. Het Rekenhof wil een gelijkaardige afspraak voor de afbouw van de schuld van 20 miljard euro. Een begroting zonder schuld ondersteunt op de lange termijn de duurzame economische groei en de creatie van werkgelegenheid.

Uit de tabel blijkt dat de ontvangsten sterk gedaald zijn. De personenbelasting en de btw-toewijzing aan de gemeenschappen kende een daling van 402 miljoen euro op een massa van 20 miljard euro. Die daling is te verklaren door het verschil in de parameters economische groei en inflatie. Voor de uitgebreide opcentiemen is er een daling van 408 miljoen euro, dit keer ten opzichte van een massa van 7,4 miljard euro. Dat is voor een derde te verklaren door het verschil in de parameters economische groei en inflatie. Twee derden van de daling is echter niet verklaarbaar. Dat heeft geleid tot discussies tussen de verschillende beleidsniveaus. De uitgebreide opcentiemen, een nieuw begrip in de zesde staatshervorming, bekomt men door de autonomiefactor te vermenigvuldigen met de belasting 'staat'. In de aanloop naar de zesde staatshervorming werd het bedrag voor de uitgebreide opcentiemen berekend als volgt: de opbrengsten van de vroegere basisdotatie aan de gewesten min de negatieve term (negatieve term was een compensatie voor de belastingen die sinds de vorige staatshervorming naar de gewesten werden overgeheveld), plus 40 percent van de fiscale uitgaven die men van plan was over te hevelen of die tot de bevoegdheid van de gewesten behoorden. Bij de goedkeuring van de zesde staatshervorming in 2013 werd de autonomiefactor voorlopig vastgelegd op 25,99 percent van de geraamde belasting 'staat' voor het jaar 2015. De uitbetaling gebeurt door middel van maandelijkse voorschotten. Vermits het begrip belasting 'staat' nieuw was, waren er geen cijfers beschikbaar in de databanken van FOD Financiën en dat bemoeilijkte de raming.

Aan de hand van het schema bij de toelichting van de herziene Bijzondere Financieringswet toont Jan Debucquoy aan hoe men aan de belasting 'staat' komt. Men vertrekt van het belastbaar inkomen. Daar worden onder meer de belastingsverminderingen voor de gezinslasten op toegepast. Dan worden de belastingen

afgetrokken die slaan op de inkomsten van roerende waarden. Ten slotte worden de belastingverminderingen pensioenen, vervangingsinkomens en buitenlandse inkomsten in rekening gebracht.

De herziene Financieringswet is volledig van kracht vanaf 2015. Voor 2015 wordt de belasting 'staat' ingeschat op basis van de raming van de inkomsten van 2014 (belastingsjaar 2015). Een correcte berekening is pas mogelijk nadat de aanslagbrieven worden verstuurd. De inkohiering (belastingsjaar 2015 – inkomsten 2014) loopt nog tot eind 2016. Daarom zal men pas in de eerste helft van 2017 een duidelijk beeld hebben van de opbrengsten van die belasting 'staat' voor 2015. De definitieve vaststelling van de autonomiefactor zal gebeuren in 2018, na advies van het Rekenhof. In de tussenperiode moet men er een raming van maken. Wat men in de jaren 2015 tot 2017 te veel of te weinig gekregen heeft, wordt achteraf verrekend. Bij een volledig verkeerde berekening heeft men nog de garantie van het overgangsmechanisme. Voor het eerste jaar wordt de berekening volgens de nieuwe Financieringswet gelijkgeschakeld met de berekening volgens de oude Financieringswet.

Bij de opmaak van de zesde staatshervorming in 2013 hebben de onderhandelaars geprobeerd om de belasting 'staat' 2015 te ramen aan de hand van een simulatiemodel van de Nationale Bank. Op dat ogenblik, in 2013, beschikte men over de gegevens, die betrekking hadden op 'inkomsten 2011 – belastingsjaar 2012'. Die heeft men geëxtrapoleerd voor de komende jaren, tot en met 2015. Bij de begrotingsopmaak 2015 heeft men tevens gebruik gemaakt van een simulatiemodel van de NBB op basis van de 'inkomsten 2011 – belastingsjaar 2012'. Op dit ogenblik beschikt men echter over de gegevens van de 'inkomsten 2013 – belastingsjaar 2014'. Daarom heeft de FOD Financiën nu een extrapolatie gemaakt vanaf de inkomsten 2013. Zo komt men voor de belasting 'staat' uit op een cijfer dat drie miljard euro lager ligt. Van die drie miljard euro gaat er 25,99 percent naar de gewesten. Dat bedrag wordt verdeeld volgens de sleutel van de 'juste retour'. Op basis van het model van de Nationale Bank was er tussen 2011 en 2013 een stijging met 8,3 percent en tussen 2013 en 2015 een stijging met 5,5 percent. Op basis van het model van de FOD Financiën is er tussen 2011 en 2013 echter een stijging met 2,4 percent en tussen 2013 en 2015 een stijging met 3,9 percent. Het verschil voor de jaren 2013-2015 heeft te maken met de parameters inflatie en economische groei. Het verschil voor de jaren 2011-2013 kan maar gedeeltelijk verklaard worden door de parameters inflatie en economische groei. Jan Debucquoy zegt dat de vertegenwoordigers van de FOD Financiën en van de Nationale Bank bij de hoorzitting in het Waals Parlement dat ook niet volledig konden verklaren. Bij de begrotingsopmaak 2015 was het Rekenhof reeds van oordeel dat de federale overheid de belasting 'staat' optimistisch ingeschat had. Vlaanderen was bij de initiële begroting ook voorzichtiger en zit dus dichterbij de nieuwe federale raming.

Bij de begrotingsopmaak had de Federale Regering beloofd dat er tegen de begrotingscontrole een koninklijk besluit zou zijn met een methodologie voor de berekening van de voorschotten, in het kader van het doorstorten van de uitgebreide opcentiemen. Dat koninklijk besluit laat echter nog altijd op zich wachten. Ondertussen is er daarover een overleg aan de gang tussen de federale overheid en de gewesten. Men probeert te zoeken naar een verklaring voor het verschil. Het Rekenhof heeft nu geprobeerd om een raming te maken van de uitgebreide opcentiemen voor 2015, niet op basis van een raming van de belasting 'staat', maar op basis van de definities in de Bijzondere Financieringswet. Daarbij is het vertrokken van de teller van de formule van de autonomiefactor, zijnde de formule $A + B - C$ / belastingstaat 2015. A is de aan de gewesten toegewezen personenbelasting in de oude Financieringswet. B is veertig percent van de fiscale uitgaven die na de zesde staatshervorming exclusief gewestelijke fiscale uitgaven zijn. C is de negatieve term. Twee van die termen kan men min of meer inschatten omdat ze voorkomen in de oude Financieringswet. De aldus berekende raming van de belasting 'staat'

zit blijkbaar dichter bij de nieuwe federale raming dan de initiële federale raming volgens het oude model. Voor meer uitleg verwijst hij de spreker naar een technische nota van het Rekenhof (bijlage 3).

Over de ontvangsten heeft het Rekenhof over het algemeen weinig opmerkingen. In vergelijking met de initiële begroting is er een sterke stijging voor de opname van nieuwe leningen. Een groot deel daarvan heeft te maken met de centrale schuldfinanciering van VIPA, VMSW en VWF. Dat kan leiden tot een beperking van de rentekosten. In de begroting van de betrokken entiteiten komt dit echter niet op een transparante wijze tot uiting.

Voor de uitgaven worden er in iedere begroting begrotingsruiters opgenomen die een soepele herverdeling van de kredieten mogelijk moeten maken, in afwijking van de normale begrotingsregels. Telkens geldt als bijkomende voorwaarde dat er een voorafgaandelijke afbakening nodig is door het Vlaams Parlement, wat gebeurt door middel van de begrotingsruiters, en dat men kennis geeft van de toepassing ervan aan het Vlaams Parlement en aan het Rekenhof. Een nieuwigheid in dit uitgavendecreet is artikel 11 dat aan de Vlaamse Regering een ongelimiteerde machtiging geeft om nieuwe begrotingsartikelen te creëren voor alternatief gefinancierde uitgaven. Op zich heeft het Rekenhof daar geen bezwaar tegen. Bij een centralisering van de schuldfinanciering is er inderdaad een verschuiving van de kredieten nodig. Het Rekenhof vraagt echter dat de voorwaarden die gelden voor gelijkaardige begrotingsruiters, ook zouden worden toegepast voor de uitbreiding van de soepeler herverdelingsmogelijkheden inzake de begrotingsartikelen met betrekking tot de schuldfinanciering. Dat betekent dat de tekst van artikel 11 van het ontwerp moet worden aangepast. De minister heeft in dit verband een amendement aangekondigd.

In strijd met de begrotingsprincipes is er een sterk toenemend bedrag aan toezeggingen voor restauratiepremies die budgettair niet zijn vastgelegd. Die toezeggingen zijn dus niet gemachtigd door het Vlaams Parlement. De wachtlijst is ondertussen goed voor tien keer het jaarlijks krediet. Een burger die nu een toezegging krijgt voor een restauratiepremie, zal dus minstens tot 2022 moeten wachten vooraleer hij uitbetaald wordt. Ondertussen heeft men beslist om sommige restauratiepremies versneld uit te betalen. Wie niet prioritair wordt uitbetaald, moet dus nog langer wachten. Het Rekenhof vraagt dat er hiervoor een structurele oplossing zou worden uitgewerkt. Ook het probleem van de structurele betalingsachterstand van 39,2 miljoen euro bij DAB Loodswezen is nog niet opgelost. Dat is bovendien een aantasting van het budgetrecht van het Vlaams Parlement. Ten slotte is er geen vastleggingskrediet ingeschreven voor de kapitaalsverhoging van ARKimedefonds II.

Het Rekenhof onderzoekt altijd of er voldoende betaalkredieten ingeschreven zijn voor de verplichte uitgaven en voor de honorering van de reeds aangegane verbintenissen. Het Hof stelt vast dat er geen krediet voorzien is voor de volstorting van de kapitaalverhoging van de PMV. Als men een vastleggingskrediet inschrijft, moet men altijd minstens een vierde volstorten. Dat betekent dat er ook betalingskredieten moeten worden ingeschreven. Verder schat de project-boekhouding van het FFEU de betaalverplichtingen 6,8 miljoen hoger in dan de begroting. Ook het probleem van Hermesfonds blijft structureel. Het vereffeningskrediet van 195 miljoen euro volstaat niet voor de betaalverplichtingen eind 2014. Voor 2015 kunnen er dus zeker geen nieuwe betaalverplichtingen worden vereffend. Die opmerking geldt ook voor het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. Er is een tekort van 67 miljoen euro. Het krediet dat nu ingeschreven is, volstaat nauwelijks voor de reeds genomen verbintenissen eind 2014. Die voorbeelden doen het Rekenhof vermoeden dat de VEK-provisie wellicht niet onbenut zal blijven.

Bij de begrotingsopmaak had het Rekenhof heel wat vragen bij de toelichting over het beleidsdomein Welzijn. Er was geen duidelijkheid over de besparingen, de nieuwe initiatieven en de bijkomende bevoegdheden. De minister heeft toen aangekondigd dat er voor 65 miljoen euro nieuwe initiatieven zouden worden genomen. Dat was echter onvoldoende terug te vinden in de toelichting. Dat moet vooral in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin uitgeklaard worden. Eenzelfde opmerking geldt voor de impact van de alternatieve financieringsprojecten in het beleidsdomein MOW. Het verbaast de spreker dat inzake renovatiepremies de oude subsidieregeling gestopt is op 1 december 2014 en dat het nieuwe systeem van fiscalisering van renovatiepremies nog niet operationeel is. Nu zou er wel een regeling in de maak zijn.

4.2. Discussie

Matthias Diependaele weet dat Europa de verplichting oplegt om alle tekorten van de lokale overheid op een bepaald niveau te consolideren. De Vlaamse overheid heeft er destijds op aangedrongen dat de Nationale Bank daarvoor een verdeling zou opmaken. Is dat ondertussen gebeurd?

Zijn fractie is voorstander van belastingverlagingen. Bij de schenkingsrechten heeft hij sowieso vragen. Hij vindt het immers eigenaardig dat men belastingen zou moeten betalen bij de schenking van een goed. In de begroting werd een bedrag van 56 miljoen euro opgenomen. Hij benadrukt dat men moet werken met betrouwbare cijfers. Jan Debucquoy had het over een steekproef bij enkele notarissen. In het verslag van het Rekenhof was er sprake van het opvragen van informatie bij het kabinet, maar daar stopt het. Hij zou het nuttig vinden als het Rekenhof daarover zijn licht zou laten schijnen.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat het Rekenhof eigenlijk zijn licht al laten schijnen heeft. Het heeft namelijk extra uitleg gevraagd aan de Vlaamse Regering vooraleer het zijn rapport opmaakte.

Matthias Diependaele stelt vast dat het Rekenhof daarover geen bemerkingen heeft gemaakt. Misschien betekent dat dat het Rekenhof daarmee akkoord gaat. Als dat niet het geval is, dan zou hij dat graag vernemen.

Björn Rzoska hecht veel belang aan de ESR-impact van pps-projecten in het Departement MOW. De vraag van het Rekenhof lijkt hem dus relevant.

Hij stelt vast dat het Rekenhof kanttekeningen plaatst bij het halen van de norm van 765 miljoen euro van de HRF. Het Rekenhof veronderstelt dat de minister de buffer van 100 miljoen euro wel degelijk nodig zal hebben. De begroting blijkt immers een aantal onderramingen te bevatten.

Jan Bertels komt terug op de stelling van de Vlaamse Regering dat ze het beter doet dan de norm van de HRF. Blijkbaar heeft ook het Rekenhof daar vragen bij, wegens de eenmalige inkomsten en de buffer van 100 miljoen euro. Als de parameters blijven wat ze zijn, dan voorspelt hij dat het tekort hoger zal zijn dan het vooropgestelde bedrag van 548,5 miljoen euro.

Aan de Nationale Bank is gevraagd om te onderzoeken welke overheid er verantwoordelijk is voor welk tekort bij de lokale overheden. Wat wil men doen met een eventueel tekort of saldo bij de lokale overheden? Kan de minister, zoals de SERV en het Rekenhof gevraagd hebben, een structureel saldo berekenen en dat plaatsen binnen een meerjarenraming? De minister verwijst naar het Rekendecreet dat zegt dat er een meerjarenraming moet worden gemaakt bij de opmaak van de begroting. Gelet op de grote wijzigingen in de parameters, zeker aan de ontvangstenzijde, lijkt het echter nuttig om de meerjarenraming nu al aan te passen. Het Rekenhof

is het daar blijkbaar mee eens. Verschillende ministers hebben naar aanleiding van deze begrotingscontrole trouwens gezegd dat de besparing in hun departement maar eenmalig is.

De minister heeft zelf gezegd dat de schuld nog zal toenemen, onder meer wegens het huidige tekort en wegens de ziekenhuisfinanciering. Dat zou voor minister Turtelboom een aansporing moeten zijn om, samen met het federale niveau en met de andere deelgebieden, te werken aan een verdeling van de besparingsinspanningen zoals de HRF gesuggereerd had. Hij hoopt trouwens dat men bij de verdeling van de schuld van de federale overheid niet dezelfde houding zal aannemen als bij de verdeling van de begrotingsinspanningen. Toen heeft men namelijk bewust een aantal middelen bij de federale overheid gelaten. Hij vreest dat men bij de verdeling van de schuld nog meer zal willen besparen bij een beleidsdomein als Welzijn, omdat de schuld toeneemt.

Voor twee derden van de minderontvangsten is er geen verklaring. Op dat vlak zou de Vlaamse Regering wel wat assertiever mogen zijn. De uitleg over de alternatieve methode van het Rekenhof voor de berekening van de uitgebreide opcentiemen heeft hij nog niet goed begrepen.

De schenkingsrechten zijn volgens de toelichting structurele ontvangsten. Het rapport van het Rekenhof biedt daarover weinig verduidelijking.

De kapitaaloperatie die minister Jo Vandeuren aan het voorbereiden is voor de eenmalige uitbetaling van de subsidies, is opgenomen in de rentebegroting en in de schuld, maar niet in de VIPA-begroting. Wat is daarvan de bedoeling? In de toelichting over de pps-schulden is er sprake van een pps-schuld van 710 miljard euro. Jan Bertels veronderstelt en hoopt dat dat een vergissing is.

De minister heeft geciteerd uit een brief van minister Van Overtveldt over de werkgroepen die de belasting staat 2015 berekenen. Hij zou graag dat citaat krijgen, met de timing.

Minister *Annemie Turtelboom* geeft het letterlijke citaat uit de bewuste brief van federaal minister Van Overtveldt (kenmerk BFIN/BEO-DR/2015-0401-1): "Gelet op de omvang van de afwijking tussen de cijfers bij de initiële opmaak van de begroting en de begrotingscontrole heb ik de opdracht gegeven aan mijn administratie om de volledige berekening ter controle nogmaals zeer grondig te laten doen. Gegeven de complexiteit van deze materie, lijkt het mij aangewezen dat met dit resultaat ook overleg plaatsvindt met het Federaal Planbureau en de Hoge Raad voor Financiën. Het moet, ondanks de complexe materie, toch mogelijk zijn om dit voor de zomer te finaliseren. Na het afsluiten van dit proces, dring ik aan op nieuw interfederaal overleg waar de nodige toelichting kan gegeven worden."

Koen Van den Heuvel weet dat de Liefkenshoek tunnel in 2014 opgenomen was in de consolidatieperimeter voor de projecten van het beleidsdomein MOW. Dat is een van de redenen voor de schuldtoename van 5 naar 20 miljard euro. In deze begrotingscontrole zijn er nog een aantal projecten bijgekomen, zoals de Kempense Noord-Zuidverbinding en de R4 rond Gent. Hij heeft echter de indruk dat nog niet alle entiteiten die tot de consolidatieperimeter behoren ook onderzocht zijn op hun impact op het vorderingssaldo en op de geconsolideerde schuld. Hij wil dus weten of alle alternatieve financieringsprojecten die nog niet getoetst zijn aan de nieuwe criteria van Eurostat, nu mee opgenomen zijn.

John Crombez wil bepaalde vragen die werden gesteld aan de minister, voorleggen aan het Rekenhof. Zijn stelling is dat de Vlaamse begroting op dit moment een te groot deel doet van de inspanning van de globale begroting. De doelstelling van Europa is verlaagd. De rentelasten zijn gedaald. De federale doelstelling is gedaald.

En toch is de totale inspanning van Vlaanderen sterk gestegen. Hij wil weten hoe het Rekenhof dat beoordeelt. De berekening van de opcentiemen is nog altijd onduidelijk. Voor twee derden van de minderinkomsten is er geen verklaring. Hij heeft ook vragen bij het gebruik van de groeiparameters voor de berekening van de overdrachten. Bij de betaalkredieten is er opnieuw meer dan 200 miljoen euro besparingen binnen de beleidsdomeinen Welzijn, Onderwijs, Tewerkstelling en Leefmilieu.

Toen duidelijk werd dat er 400 van de 750 miljoen euro naar Vlaanderen zou komen, hebben begrotingsexperten gezegd dat het geen zin had om heel dat bedrag in één keer af te rekenen. Het belangrijkste is om met de overheden af te spreken aan welk tempo er wordt doorgestort. De toelichting van de regering brengt op dat vlak echter geen duidelijkheid.

Bij de bespreking van de begrotingsopmaak had het Rekenhof gezegd dat het belangrijk was om te anticiperen op de evolutie van de parameters. Op dat ogenblik ging de Vlaamse Regering er echter prat op dat ze een begroting in evenwicht opmaakte. Zijn fractie heeft toen gezegd dat er een tekort was van minstens 500 miljoen euro. In werkelijkheid blijkt het tekort nog groter te zijn. Als er voor 800 miljoen minder ontvangsten zijn, moet men dan niet dringend een aangepaste meerjarenraming voorleggen aan het Vlaams Parlement? Minister Turtelboom heeft aangekondigd dat ze op het einde van het jaar een aangepaste meerjarenbegroting zal voorleggen. Vindt het Rekenhof het verstandig om nu een begroting te bespreken die totaal geen zin meer heeft binnen een meerjarenperspectief?

Hij vraagt zich ook af waarom het zo moeilijk is om uit te maken welke overheid er bevoegd is voor welke schulden van de lokale overheden. De meerderheidspartijen verklaren in alle toonaarden dat ze de belastingen willen verlagen, maar ondertussen zorgen ze voor belastingverhogingen. Bij de verdeling van de tekorten van de lokale overheden heeft de federale overheid onder meer beslist om een belasting op te leggen aan de intercommunales. Dat heeft niet alleen een impact op de lokale begroting, maar misschien ook op het Vlaamse beleid. In Mechelen zou men bijvoorbeeld intercommunaal willen gaan werken voor de bussen, maar dat zou impliceren dat er een vennootschapsbelasting wordt opgelegd. Vroeger was het mogelijk om een discussie over bevoegdheden uit te klaren. Hij heeft de indruk dat de situatie nu bemoeilijkt wordt door het feit dat er twee symmetrische regeringen zijn. De ene regering neemt beslissingen die zwaar inhakken op de bevoegdheden van de andere regering, en die andere regering zwijgt. Het is jammer genoeg de Vlaamse Regering die zwijgt. Het gevolg is dat men totaal geen vat heeft op de lokale begrotingen. Gezien de nieuwe begrotingsregels, waar hij achter staat, dreigen de investeringen van de lokale besturen zwaar gehypothekeerd te worden. Hij dacht dat Vlaanderen bevoegd was voor de lokale besturen. Men brengt dat echter onder bij een werkgroep, net als de herberekening van de opcentiemen.

Matthias Diependaele wil weten of het verschil van 8,3 percent deels te verklaren is door een overschatting van de belastingselasticiteit.

Jan Debucquoy weet dat de evaluatie die gevraagd werd aan de Nationale Bank er nog altijd niet is. Er is wel een eerste rapport gekomen van de HRF, dat tot de conclusie kwam dat dit onderzocht dient te worden. Nu heeft het Overlegcomité van 29 april de Nationale Bank er expliciet aan herinnerd dat ze zo snel mogelijk een rapport moet opmaken.

John Crombez heeft gevraagd waarom het zo moeilijk is om cijfers te verzamelen over het vorderingssaldo van de lokale overheden. De eerste verklaring is dat de lokale overheden een complex geheel vormen van heel wat entiteiten. Aan de ene kant zijn er de gemeenten en de OCMW's die eigen boekhoudkundige regels hebben

en die volledig onder de voogdij van de Vlaamse Regering vallen. Daarnaast zijn er de politiezones, en binnenkort ook de brandweerzones, die ook eigen boekhoudkundige regels hebben, maar die voornamelijk rapporteren aan de federale overheid. Dan is er nog een hele reeks van intercommunales waarvan er ondertussen in het kader van het verstrengde Europese begrotingstoezicht van ESR 2010 heel wat geconsolideerd zijn onder de sector overheid. Een tweede verklaring is dat de vernieuwde boekhouding van gemeenten en OCMW's onvoldoende aansluit bij de ESR-rapportering. Verder waren er ook heel wat problemen met de software van Binnenlandse Bestuur dat de gegevens van alle steden en gemeenten zou verzamelen. De regel is duidelijk. In principe is Vlaanderen bevoegd voor het tekort van zijn gemeenten, tenzij men kan aantonen dat een deel van het tekort te wijten is aan federale beslissingen. Door de complexe structuur is het echter moeilijk om gegevens te verzamelen. Daarom werkt men nog altijd met ruwe ramingen op basis van het investeringsritme in het verleden (voornamelijk gefinancierd bij het vroegere Gemeentekrediet). Vroeger werd 95 percent van de investeringen gefinancierd vanuit het Gemeentekrediet. Met de liberalisering van de markt worden er nu ook leningen afgesloten bij andere banken. Daardoor is er geen globaal overzicht meer van de leningen aan de lokale overheden.

Bij nieuwe maatregelen, bijvoorbeeld inzake de schenkingsrechten, is het belangrijk om de ontvangsten voorzichtig te ramen. De eerste toelichting over de raming van de schenkingsrechten was beperkt. Daarom heeft het Rekenhof om meer uitleg gevraagd. Het heeft dan een uitgebreide fiche ontvangen, met een complexe uitleg. Op basis daarvan kan het Rekenhof moeilijk beoordelen of de raming te optimistisch of te pessimistisch is. In het verleden heeft het Rekenhof ooit al kritiek gegeven over de raming van de schenkingsrechten, maar achteraf bleek het dan toch beter mee te vallen dan gevreesd. Daarom neemt het Rekenhof nu een voorzichtige houding aan. De Vlaamse Regering gaat uit van een belangrijk stijging van ontvangsten. Hij is benieuwd of dat ook zal lukken. De nota spreekt over substitutie-effecten, volume-effecten en psychologische effecten. Het Rekenhof had de indruk dat het niet louter om nattevingerwerk ging.

Er zijn twee soorten pps-projecten: de ene soort zit in het beslist beleid en de andere zitten nog in voorbereidingsfase (nog geen beslist beleid). Er is sprake van beslist beleid als er afgesloten overeenkomsten zijn. Die overeenkomsten worden nauwgezet getoetst door het INR en door Eurostat. In die categorie vindt men de schoolgebouwen, VIPA en Brabo I. Daarnaast zijn er de vele projecten in voorbereiding waarover er nog geen beslissing genomen is en die dus nog geen uitgaven genereren. De vorige jaren heeft het INR gezegd dat Eurostat de afgesloten pps-projecten nauwgezet moest aftoetsen aan de criteria. Het Rekenhof is momenteel bezig met een grootscheepse analyse van de impact van de pps-projecten op het vorderingssaldo en het schuldensaldo. Om een juist oordeel te kunnen vellen, moet het Rekenhof echter kunnen beschikken over alle adviezen van het INR over pps-projecten en het is heel moeilijk om die informatie los te krijgen. Het Rekenhof heeft een schrijven gericht aan de bevoegde ministers om de adviezen te bekomen. Er zijn nog projecten waarvan het Rekenhof niet weet of ze al dan niet afgetoetst zijn. Vaak gaat het om projecten van Via-invest, onder meer de Noord-Zuidverbinding in de Kempen, de havenrandweg naar Zeebrugge en de omvorming van de N8 Veurne-Ieper. Er zijn ook projecten van de Vlaamse havens zoals de sluis in Zeebrugge en de sluis in de Gentse Kanaalzone. Andere voorbeelden zijn de stelplaatsen van de Vlaamse Vervoersmaatschappij in Leuven-Noord, Sint-Niklaas en Hasselt en Brabo II. Er volgt nog een uitgebreide analyse.

Na het indienen van de laatste meerjarenraming in december 2015, is men ondertussen overgestapt van een nominaal naar een structureel saldo en is het begrotingsevenwicht uitgesteld van 2015 naar 2017.

Hij benadrukt nog dat de verslechtering van de parameters economische groei en inflatie sinds december 2015 een zware impact heeft op de meerjarenraming. Het Rekenhof vindt dat de Vlaamse Regering daarover meer klaarheid moet brengen in een geactualiseerde meerjarenraming.

John Crombez merkt op dat zijn fractie vooral belang hecht aan de beleidskeuzes. Als Vlaanderen een disproportionele inspanning doet in de totale begroting, dan heeft dat in Vlaanderen vooral gevolgen voor de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs die samen goed zijn voor de helft van de begroting. Wat men ook verklaart over die beleidsdomeinen, er worden beleids- en betaalkredieten geschrapt. Uit de technische toelichting van het Rekenhof (bijlage 3) is gebleken dat die ingrepen niet het gevolg zijn van de zesde staats hervorming. Hij is blij dat iemand anders dat gezegd heeft, iemand met meer autoriteit dan hijzelf.

Annemie Turtelboom bezorgt de nota over verantwoording van de toename van de ontvangsten van de schenkingsrechten aan de commissieleden (elektronische bijlage 3). Het Rekenhof stelt vast dat de Vlaamse Regering geprobeerd heeft om het potentiële resultaat zo goed mogelijk in te schatten. Het gaat echter nog altijd over een inschatting. Welke effecten er werkelijk spelen zal pas achteraf duidelijk worden.

Op het laatste Overlegcomité heeft de minister-president de opdracht van de Nationale Bank bevestigd. De Nationale Bank moet dus inderdaad een raming maken van de geconsolideerde schuld van de lokale overheden en moet daarin de verantwoordelijkheden van de verschillende beleidsniveaus bepalen. De vraag is dus wat de kostendrijvers zijn voor de lokale overheden.

Voor het Deurganckdok heeft de Vlaamse Regering zich gebaseerd op het laatste advies van het INR, dat dateert van 2010. De nv Deurganckdoksluis is een hulponderneming van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen. De verrichtingen en de balans van deze nv, met inbegrip van de activa, worden dus geconsolideerd met die van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen. Het vorderingensaldo van de Vlaamse overheid zal in dit kader alleen bezwaard worden met de effectief door het Vlaams Gewest uitbetaalde voorwaardelijke subsidievergoeding. Het INR-advies is voorlopig omdat er nog een aantal documenten ontbreken. Het INR heeft verduidelijkt dat de Deurganckdoksluis onder de controle van de Vlaamse overheid staat, maar dat het gesitueerd is in de sector bedrijven. Het staat dus buiten de consolidatie. Dat is ook het geval voor de VMW. Omwille van deze twee argumenten heeft de Vlaamse Regering voor deze weg gekozen.

In het verleden is al gebleken dat de VEK-buffer zelden gebruikt wordt. Daarom is hij ESR-neutraal. Als toch zou blijken dat men de buffer systematisch moet aanspreken, dan is er natuurlijk wel een effect.

De werkgroep waarover John Crombez het heeft, bestond ook in de vorige regeerperiode, toen zijn fractie nog deel uitmaakte van de Vlaamse Regering. Die manier van werken heeft altijd bestaan. Ze hoopt dat het rapport van de Nationale Bank voor meer duidelijkheid zal zorgen.

Op de vraag van Koen Van den Heuvel of alle entiteiten gevolgd worden, antwoordt de minister dat dat de bedoeling is. Op dit ogenblik worden er 169 entiteiten gevolgd. Het aantal instellingen dat moet gevolgd worden stijgt door de verruiming van de consolidatieperimeter. Die instellingen zitten echter nog niet altijd in de logica van de Vlaamse begroting, met de bijbehorende vervaldata en afrekeningen. Daarom durft ze niet met honderd percent zekerheid te zeggen dat ze beschikt over alle informatie van alle instellingen.

Ze herhaalt haar uitleg over de 200 miljoen euro zogenaamde besparingen waarover John Crombez het heeft. Voor het onderwijs is er een nieuwe raming van het loonmodel van het leerplichtonderwijs, op basis van de meest recente informatie. Dat leidt tot een beperkte toename van de kredieten voor het basisonderwijs, maar dat wordt gecompenseerd door een vermindering in het secundair onderwijs. Er zijn dus geen ingrepen geweest. Door de nieuwe werkwijzen kan men alleen correcter en gedetailleerder ramen. De betaalbehoefte voor de investeringen in schoolgebouwen kon met tien miljoen euro verminderd worden. Net zoals bij de andere beleidsdomeinen is er een effect van de lagere inflatieparameters. Voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming gaat het over een daling van 35 miljoen euro. Ten slotte is er een eenmalige maatregel genomen van twintig miljoen euro door het niet-uitbetalen aan UZ Gent van de vergoeding inzake terbeschikkingstelling van gebouwen. Los van deze factoren is er bij het beleidsdomein Onderwijs dus wel een toename van de kredieten, onder meer voor de studietoelagen en voor de schoolsport.

Binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zijn de lagere inflatieramingen goed voor 33 miljoen euro. De nieuwe inschatting van de noodzakelijke kredieten voor de woonzorgcentra is goed voor 23,5 miljoen euro. Door de herfinancieringsoperatie van VIPA verminderen de rentekosten voor VIPA met 19 miljoen euro. Ook de kredieten voor de nieuwe bevoegdheden worden lager geraamd. Al deze cijfers zijn ramingen en hebben niets te maken met besparingsbeslissingen.

Binnen het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur gaat het vooreerst om een deel van de subsidies van het Minafonds, in het kader van het lokaal pact met Aquafin. Dat is goed voor dertig miljoen euro. Verder daalt de betoelaging van de drinkwatermaatschappijen vanuit het Minafonds met 13,5 miljoen euro door de lagere raming van het aantal eenheden vuilvracht en door het in rekening brengen van het niet-aangewende gedeelte van de werkingskosten voor 2015. Ten slotte werden de kredieten van het Agentschap Natuur en Bos eenmalig verlaagd met tien miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak. Bij dat bedrag van 200 miljoen euro gaat het dus grotendeels om technische herberekeningen en niet om beleidsbeslissingen.

Voor de vraag van Jan Bertels over de betalingen verwijst ze naar pagina 44 van de algemene toelichting. In de begrotingsopmaak 2015 liggen de betaalkredieten 120,8 miljoen euro hoger dan de beleidskredieten. Bij de begrotingsaanpassing liggen ze 274,7 miljoen euro hoger. Dat wijst op een versterkt engagement van de Vlaamse overheid om voldoende betaalmiddelen te voorzien voor het honoreren van de aangegane engagementen.

Ze overloopt een aantal punten in het rapport van het Rekenhof. Voor de gehanteerde berekeningswijze heeft ze zich gewoon gebaseerd op het Rekendecreet. De federale overheid maakt een begroting op basis van een geschatte economische groei van 1,2 percent en de doorstortingen gebeuren op basis van een inschatting van 1,0 percent.

John Crombez is van oordeel dat er 43 miljoen euro te weinig is doorgestort naar Vlaanderen. Als minister moet ze zich echter houden aan de Bijzondere Financieringswet die destijds met een tweederdemeerderheid werd goedgekeurd. Een te grote of te kleine doorstorting zal pas in 2018 verrekend worden. Het is goed dat het Rekenhof een gedetailleerde berekening heeft gemaakt van de uitgebreide opcentiemen. Ze betwijfelt echter of het mogelijk is om dit op een andere manier te berekenen.

Ze is blij met de belofte van federaal minister Johan Van Overtveldt dat hij de berekeningen nog eens zal overdoen tegen de zomer.

De fractie van John Crombez zegt dat het tekort groter zal zijn. Dat moet men afwachten. Als de groei aantrekt, kan het ook kleiner zijn. Met het verstrengde Europese toezicht is de elasticiteit en de sensibiteit ten opzichte van economische groei en inflatie toegenomen. Bij de opmaak van de begroting in september 2014 werd rekening gehouden met 1,3 percent inflatie, maar nu bedraagt de inflatie nul. Dat had niemand kunnen voorspellen. Vermenigvuldigd met ongeveer dertig miljoen euro, komt men dus uit op een totaal van 390 miljoen euro.

Matthias Diependaele vroeg zich af hoe het mogelijk is dat er in het schema van het Rekenhof op twee jaar tijd meer dan acht percent bijgekomen is. Ze denkt dat dit te maken heeft met de evolutie van de parameters economische groei en inflatie. In 2011 bedroeg de reële groei van het bbp 1,9 percent, en in 2012 was dat 0,2 percent. De inflatie bedroeg in 2011 3,53 percent en in 2012 2,84 percent. Nu is de inflatie nul. Op economisch vlak is dit dus een andere wereld.

De raming van de benodigde betaalkredieten wordt opgemaakt zonder een screening door de minister van Begroting. Het blijven dus ramingen. Het bedrag van 274,7 miljoen euro wijst echter op een versterkt engagement.

John Crombez erkent dat de minister van Begroting die evolutie niet had kunnen voorspellen. Het blijft echter een feit dat het Rekenhof bij de begrotingsopmaak gepleit heeft voor meer voorzichtigheid en voor het hanteren van lagere parameters. In december heeft zijn fractie de minister gewaarschuwd dat er een tekort van minstens 500 miljoen euro zou zijn. Nu blijkt het tekort ruim 550 miljoen euro te bedragen. Bovendien is er voor meer dan 800 miljoen euro te weinig ontvangsten op de ministeries. Heel de meerjarenraming komt dus in het gedrang.

De minister verklaarde dat het bedrag van 200 miljoen te maken had met technische herberekeningen en niet met beleidsbeslissingen. In de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin maakt hij dezelfde discussie mee. De betaalkredieten worden met 98 miljoen euro verminderd en de betaalkredieten met 88 miljoen euro. Er worden geen beleidsbeslissingen genomen, maar er worden technische parameters aangepast en dat heeft gevolgen voor de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs. Er zijn enorme problemen, onder meer in de jeugdzorg en in de gehandicaptenzorg. Bij een kleinere inspanning van Vlaanderen in de globale begroting had men kunnen beslissen om de kredieten in Welzijn en Onderwijs niet te schrappen en om ze te gebruiken voor noodzakelijk beleid. De minister zou dan natuurlijk kunnen zeggen dat het tekort daardoor nog groter zou worden. Misschien is dat gewoon een ideologisch verschil. Hij hecht vooral belang aan de vermindering van de doorstortingen met 400 miljoen euro. Met de uitleg van het Rekenhof zit men al een stap dichterbij de waarheid.

Minister Turtelboom zegde dat ze verplicht was om de wetten na te leven. Andere ministers, zoals Dirk Van Mechelen, Philippe Muyters en Yves Leterme, gingen met de federale overheid onderhandelen over de doorstortingen. Minister Turtelboom heeft zich echter voor 400 miljoen euro laten bedotten. Dat is essentieel voor het beleid. Zolang er kredieten worden geschrapt in beleidsdomeinen zoals Onderwijs, Welzijn, Tewerkstelling en Leefmilieu, en zolang er wordt geschrapt in de competitiviteitsagenda of in de kinderbijslag, zal hij zich blijven verzetten tegen de houding van minister Turtelboom die de zaken neemt zoals ze komen.

Wouter Vanbesien stelt vast dat het Rekenhof de informatie die het nodig heeft voor zijn analyse van pps-constructies, moeilijk te pakken krijgt. Hij vraagt dat de minister zou zorgen voor het correct doorgeven van de informatie.

Het Rekenhof heeft erop gehamerd dat de meerjarenraming zou aangepast worden aan de nieuwe realiteit. Hij heeft echter niet begrepen dat de minister zich ertoe zou geëngageerd hebben om dat ook te doen.

Jan Bertels stelt vast dat de brief van Johan Van Overtveldt niet gedateerd is. Hij wil weten wanneer de minister die brief geschreven heeft. Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat de brief heel recent is, wellicht van na het paasreces.

Jan Bertels stelt vast dat het advies van het INR over de Deurganckdoksluis dateert van oktober 2010. Hij vraagt zich af of dit werkelijk het laatste advies is. Minister *Annemie Turtelboom* bevestigt dat.

Jan Bertels stelt vast dat de minister verwijst naar haar betaalkredieten. Het Rekenhof zegt echter dat er uitstel van betaling is. Hij veronderstelt dat de minister nog zal antwoorden op de opmerkingen van het Rekenhof. Voor de woon- en zorgcentra heeft men zich gebaseerd op het dagforfait, maar dat ligt waarschijnlijk te laag omwille van de stijging van de zorgbehoefte. In de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd er daarover geen duidelijke uitleg gegeven. Hij wil weten of het Rekenhof naar deze parameters gekeken heeft.

Minister *Turtelboom* merkt op dat de inhoudelijke discussies in de vakcommissies moeten worden gevoerd. Ze weet dat de oppositie probeert om informatie in te winnen, als het niet in de ene commissie lukt, dan in de andere.

Jan Bertels zegt dat men in de vakcommissie de begrotingsbesprekingen heeft afgerammeld.

Minister *Turtelboom* houdt vol dat het niet de bedoeling is om dat te bespreken in de commissie bevoegd voor Financiën. *Jan Bertels* zegt dat het gaat over een opmerking van het Rekenhof waarop er nog geen antwoord gegeven is. Hij kan die vraag alleen hier nog stellen. Minister *Turtelboom* belooft dat ze daarover contact zal opnemen met minister Vandeurzen.

Jan Bertels merkt op dat er bij de fiscale uitgaven een vermindering zit bij de dienstencheques. Op de website van de RVA is er echter geen daling van het aantal dienstencheques. Van waar komt dat cijfer dan? Dat heeft deels betrekking op de bevoegdheden van minister Turtelboom.

De kern van het probleem is de verdeling van de inspanningen, zoals John Crombez al gezegd heeft. Hij veronderstelt dat de minister dezelfde houding zal innemen bij de verdeling van de schuld.

Bart Van Malderen stelt vast dat het Rekenhof in zijn rapport uitgebreid ingaat op de betaalkredieten voor het Hermesfonds. Zal de 195 miljoen euro die voorzien is in het Hermesfonds, en die vooral moet gebruikt worden voor de reeds aangegane engagementen voor 2014, aanleiding geven tot betalingsproblemen binnen dat fonds? Op die vraag is er nog niet geantwoord. Heeft het Rekenhof daarover intussen al meer duiding gekregen? Eenzelfde vraag heeft hij over de aangekondigde kapitaalsverhogingen bij ARKimedea en PMV. Het Rekenhof zegde dat er daarvoor eigenlijk geen geld is.

Minister *Turtelboom* deelt mee dat de Vlaamse Regering naar aanleiding van het rapport van het Rekenhof een aantal amendementen opmaakt, die de regering zal bespreken op 29 mei en die ze vervolgens zal indienen bij het Vlaams Parlement.

Inzake de meerjarenraming zal ze zich houden aan de bepalingen van het Rekendecreet. De analyse van de pps-constructies ligt nu bij de ter zake bevoegde minister. Het debat over het beleidsdomein Welzijn dient in de commissie bevoegd voor Welzijn te gebeuren.

Wouter Vanbesien zegt nog dat zijn vraag niet gaat over de pps-constructies, maar over het feit dat het Rekenhof voor zijn analyse over de nodige informatie moet kunnen beschikken.

Minister *Turtelboom* antwoordt dat het Rekenhof alle informatie kan opvragen bij de bevoegde ministers. Er loopt ook een audit.

5. Voortzetting van de bespreking

Na de bespreking van het verslag van het Rekenhof wordt de algemene bespreking voortgezet.

Volgens minister *Annemie Turtelboom* is de stijging van de geconsolideerde schuld voornamelijk het gevolg van het verstrengde Europese begrotingstoezicht. Er wordt een onderzoek gevoerd naar de ziekenhuisfinanciering die door de zesde staats hervorming overkomt. Het is daardoor moeilijk een eenduidige schuld doelstelling naar voor te schuiven. Er moet eerst worden gekeken wat de impact is op de ziekenhuisfinanciering. Er wordt naar de externe factoren gekeken die de schuldpositie beïnvloeden. Als Europa beslist dat constructies buiten de begroting, in de begroting moeten worden opgenomen, dan moet dat. De Vlaamse Regering concentreert zich op de schuld die ontstaat door het tekort op de begroting. De nadruk ligt daar op het zo beperkt mogelijk houden van de schuld. Op het vlak van de structurele besparingen doet Vlaanderen het beter dan wat de HRF vraagt. Er zijn meer éénmalige inkomsten dan de HRF voorstelde. Als er 100 miljoen euro meer is aan éénmalige inkomsten dan wordt de schuldopbouw ook beperkt met datzelfde bedrag. Er wordt al naar een begroting in evenwicht in 2017 gegaan en niet in 2018, zoals de HRF vroeg. De alternatieve begrotingen door Groen en sp.a voorgesteld, bevatten een schuldaanbouw. De Vlaamse Regering kiest voor een strakker pad. De alternatieve begrotingen gingen uit van een economische groei van 1,5 percent en met een hogere inflatie. Er was daar een tekort van 245 miljoen euro zonder de verslechterde economische parameters. Als daarmee rekening wordt gehouden dan komt Groen uit op een tekort in 2015 van in totaal van 1,129 miljard euro, namelijk het geraamde tekort van 600 miljoen euro verhoogd met bijkomend 694 miljoen euro.

Een andere factor die de schuldopbouw beïnvloedt, is het aangaan van participaties en kredietverstrekking, ESR8-verrichtingen. Daar staan activa en terugbetalingen tegenover. De sociale huisvestingsmaatschappijen beïnvloeden de Vlaamse schuldpositie maar daar staan woningen en appartementen tegenover. Het is dus een schuld gedekt door activa en terugbetalingen. Een ander voorbeeld van een participatie is die in KBC. Er is daar een gekend terugbetalingspad waarvoor in 2015 500 miljoen euro aan terugbetalingen is voorzien. Daarna volgt er nog 2,5 miljard euro, boetes inbegrepen. Het rendement op deze participatie is de boete en eventueel de dividenden. Het is een schuld maar die is niet ongedekt. De voorziene evolutie van de geconsolideerde schuld in 2015 wordt grotendeels verklaard door de elementen begrotingstekort en de investeringen in de sociale huisvestingssector. Het temperen van het begrotingstekort in 2015 kadert in het onder controle houden van de globale overheidsschuld.

Het stabiliteitspact spitst zich voor het schuld criterium toe op de evolutie van de voorziene tekorten voor de deelentiteiten en België als geheel. Er wordt geen verdeling van de evolutie van de schuld per deelentiteit gemaakt. Er wordt enkel gekeken naar het toegelaten tekort van elke deelentiteit.

Er werd van de VEK-buffer bij de begrotingsaanpassing 2015 een grondige analyse gemaakt. Het doel was een zo correct mogelijke inschatting te maken van de benodigde betaalkredieten per artikel. Daar de uitgavenbegroting een maximaal toelaatbaar uitgavenniveau per artikel bepaalt, is het onvermijdelijk dat er een

zekere voorzichtigheidsmarge moet worden ingebouwd die op het einde van het jaar tot een onderbenutting leidt. Over het geheel van de begroting zijn dus meer dan voldoende betaalkredieten voorzien om de aangegane verplichtingen te kunnen betalen. De Vlaamse Regering zit op dit punt op een andere lijn dan het Rekenhof. Er is nog altijd een onderbenutting, die weliswaar is bijgesteld en daardoor dit jaar minder groot is dan andere jaren, maar nog altijd voldoende om geen beroep te moeten doen op de VEK-buffer. Het Rekenhof is van oordeel dat een VEK-buffer niet ESR-neutraal is. In de jaarr rekening 2014 van De Lijn was er een betaalverplichting voor 162,5 miljoen euro opgenomen, terwijl er voor 2015 voor 187 miljoen euro aan betaalkredieten voorzien zijn. Er is daar een marge van 24,5 miljoen euro of een vijfde van het totale budget. De betaalkredieten liggen 275 miljoen euro hoger dan de beleidskredieten. Om dit te bereiken wordt in de begrotingsaanpassing een inspanning van 154 miljoen euro geleverd, terwijl bij de begrotingsopmaak het verschil maar 121 miljoen euro bedroeg. De VEK-buffer is een technische oplossing omdat het Rekendecreet het voorlopig niet mogelijk maakt afdoende beschikbare betaalkredieten over de beleidsdomeinen te verdelen.

Voor VIPA zal er een begrotingsaanpassing worden doorgevoerd wanneer de regelgeving over de eenmalige uitbetaling van de gebruikstoelagen goedgekeurd is en er duidelijkheid is over de benodigde schuldfinanciering. Er kan momenteel niet exact geschat worden hoeveel instellingen er van de geboden herfinancieringsmogelijkheden gebruik gaan maken.

Bij het zorg- en ouderenbeleid zijn de kredieten voor de woonzorgcentra, zoals al de kredieten zesde staatshervorming, gebaseerd op een zero based-analyse, waarbij het aantal erkende woongelegenheden, de bezettingsgraad en de gemiddelde prijs per dag worden verrekend. De vrijstelling van het krediet is vooral het gevolg van de realisatiecijfers van de woonzorgcentra in 2014. Er zijn een aantal woongelegenheden minder, wat een impact heeft op 2015. Door het bouwritme en de manier waarop het evolueert, kan er geen financiering worden voorzien voor bedden en plaatsen die niet gerealiseerd zijn. Het is geen besparing maar een technische bijstelling. Dat aspect vormt samen met de inflatie de belangrijkste reden voor de daling van de kredieten.

Over de samengevoegde en gedeelde belastingen en de te lage doorstorting van middelen aan Vlaanderen zijn er twee punten. Er is de verwachte groei van 1,2 percent in 2015 en de doorrekening van de verwachte economische groei van 1 percent. Dat betekent niet dat het verschil verloren is voor Vlaanderen. Bij de begrotingsopmaak 2016 zal er een voorlopige herraaming worden gemaakt van de doorstortingen van 2015. Die worden verrekend in de doorstortingen van 2016. Bij de begrotingsaanpassing wordt de herraaming nog eens uitgevoerd en verrekend en dan op basis van de definitieve parameters van 2015. Als het Rekenhof het bedrag van 124,4 miljoen euro vermeldt dat te weinig zou zijn doorgestort aan gemeenschappen en gewesten, dan gaat het om 47,3 miljoen euro wegens groeibijstelling en 77,1 miljoen euro wegens de wijziging van de inflatieparameters. De ESR-matige aanrekening van de doorstorting is gebaseerd op de kasbewegingen. De kasmatische aanrekening en de ESR-matige aanrekeningen lopen dus gelijk. De parameters om de betoelaging richting gemeenschappen en gewesten te berekenen, zijn gebaseerd op de conventie op de parameters van het economisch budget. Indien deze niet aan de realiteit voldoen, komt er een verrekening in 2016.

Er zijn daarnaast de opcentiemen. Door werkgroepen werden de federale gegevens tegen het licht gehouden. De federale overheid heeft duidelijkheid verschaft over de gebruikte ramingsmethode. Er loopt nog altijd overleg over het koninklijk besluit in uitvoering van artikel 54/1, §3, tweede lid, van de Bijzondere Financieringswet. Het gaat nog steeds om een raming en niet om definitieve cijfers. De definitieve afrekening over de aanslagjaren van 2015 tot en met 2017 zal er in 2018 komen en dit na validatie van de effectieve belasting 'staat' voor het aanslagjaar 2015.

De minister verwijst naar de parameters gehanteerd in het begrotingsalternatief van de sp.a. Dat ging uit van een groei van 1,5 percent en een tekort van 80 miljoen euro. Ze vindt het eigenaardig dat de alarmbellen door de gewijzigde economische parameters alleen voor de begroting van de Vlaamse Regering afgingen en niet voor het eigen alternatief. Niemand had de daling van de groei en de lage inflatie in september 2014 kunnen voorspellen.

Voor de pps-verplichtingen situeert de verstrenging zich op het vlak van de analyse van de risico-allocatie. De herkwalificatie van een aantal pps'en vloeide voort uit het gegeven van de participatieve pps. Veel pps'en zijn in het verleden onder verschillende bevoegde ministers opgestart. Het was moeilijk of onmogelijk om deze contracten nog open te breken ter remediëring van de verstrengde Europese houding. Het is de bedoeling voortaan over te gaan naar zuivere pps'en die de toetsing van Eurostat en INR kunnen doorstaan. Als het prijs-kwaliteit niet relevant is om voor pps te kiezen, dan moet er worden bekeken hoe de investering binnen de begroting wordt opgenomen, zoals voor Oosterweel.

Jan Bertels meent dat afspraken met betrekking tot de schuld dringender zijn dan ooit. Als de schuld in verband met de ziekenhuisfinanciering naar Vlaanderen komt dan gaat de Vlaamse schuld toenemen. Hij neemt aan dat dit niet zonder slag of stoot zal gebeuren en dat er op zijn minst verdelingsafspraken komen, ook al omdat het voor Europa om de globale schuld van de Belgische entiteit gaat. Als er federaal winsten zouden zijn, dan mag Vlaanderen daar op zijn minst van genieten in het kader van de afspraken rond de schuldverdeling.

Het antwoord van de minister op de opmerking van het Rekenhof dat er 124,4 miljoen euro te weinig middelen zijn overgedragen aan de deelgebieden voldoet niet. Het bedrag had kunnen worden aangewend voor het terugdraaien van onterechte besparingen in Zorg, Welzijn, Onderwijs, of voor het doen van investeringen in die sectoren. De minister laat hier bewust een deel geld bij de federale overheid dat in Vlaanderen goed gebruikt had kunnen worden. Er moesten dan geen technische correcties met betrekking tot de woon- en zorgcentra worden doorgevoerd. Het zorgforfait is niet aangepast terwijl de zorggraad onnoemelijk is toegenomen. Er wordt nog altijd gerekend met een zorgforfait dat meer dan twee jaar oud is en niet meer beantwoordt aan de realiteit van de zorgbehoeften in de woon- en zorgcentra.

Het verschil van 0,2 percent economische groei wordt bewust niet ingeschreven om een imago van strengheid in besparingen, aan te houden. Dezelfde partijen voeren in de federale begroting wel een positieve correctie uit van 256 miljoen euro. In het verleden gebeurde zoiets ook in Vlaanderen zowel in positieve als negatieve zin.

Jan Bertels heeft in de antwoorden van de minister niets gehoord over de raming door de Nationale Bank van het begrotingssaldo van de lokale overheden. Dat zou negatiever zijn dan voorzien. Los van de vraag hoe dat het komt, moet er een oplossing komen en bepaald worden welke houding de Vlaamse Regering daarin gaat aannemen. Wat zal de houding zijn voor de overheidsinvesteringen die bij de lokale besturen zijn geprogrammeerd? De cijfers die daarover door minister Homans werden verstrekt zijn dramatisch. Ze zakken voor de gemeenten van 40 percent naar 10 percent in 2018, voor de OCMW's nog veel meer waar ze naar 25 percent gaan van het initieel bedrag voorzien voor 2014-2015. In 2019 gaan ze nog lager liggen, maar dat is het eerste jaar van de volgende legislatuur. Er is dus een groot probleem van de overheidsinvesteringen, die volgens de OESO al te laag liggen. Daardoor wint de verdeling van het begrotingssaldo nog aan belang.

De minister antwoordde dat er multiplicatoreffecten van drie of vijf zijn bij de verlaging van de successierechten. Die hypothesen werden gebaseerd op gesprekken met het notariaat. Kan dit verder worden toegelicht? Het Rekenhof vond de methode

iets beter dan nattevingerwerk. Vanuit het notariaat krijgt hij signalen dat ze het geïnde geld van de registratierechten niet kwijt raken bij Vlabel.

Het is hem niet duidelijk wat de minister bedoelt met het doortrekken van structurele maatregelen naar 2016 en wat het resultaat daarvan is.

Minister *Turtelboom* verwijst naar Europa voor de afspraken over de verdeling van de schuld tussen de entiteiten. Europa kijkt naar de overheidstekorten die sinds het verstrengde begrotingstoezicht zijn opgesplitst per deeltentiteit. Dit gebeurde niet voor de schuld. De schulden als gevolg van de ziekenhuisfinanciering zitten nog in de fase van de analyse. Binnen België is dat voor Europa een vestzakbroekzakoperatie. Het maakt wel een verschil uit voor de eigen schuldpositie. De BFW laat niet toe bepaalde zaken niet over te nemen.

De afrekening voor de overdracht van de middelen volgt in 2016. Er wordt nu volgens de geldende afspraken gewerkt. Ze verwijst naar de brief van minister Van Overtveldt waarin het engagement werd genomen om de berekeningen nogmaals over te doen. Dat geld is niet verloren. De groei van 0,2 percent mag niet worden ingeschreven. Er mag ESR-matig alleen worden ingeschreven wat er federaal wordt doorgestort.

Er is voor de lokale overheden voorzien om terug te gaan naar een autofinancieringsmarge die minstens groter is dan 0. Het wordt nauw opgevolgd.

Bij de schenkingsrechten kan worden gesproken over multiplicatoreffecten, terugverdieneffecten, Laffercurve enzovoort. Samen met het notariaat werd bij een aantal notariskantoren gevraagd wat het effect op een aantal dossiers zou kunnen zijn. Het Rekenhof heeft daarom gesteld dat deze methode niet zomaar wat nattevingerwerk is. Er moet worden afgewacht wat de einduitkomst is. Het Rekenhof heeft zelf erkend dat er getracht werd dit zo goed mogelijk te ramen, binnen de mogelijkheden. Ze erkent dat dit goed moet worden gemonitord. Het is en blijft een raming. Een raming over iets waar geen cijfers over bestaan, is een gedragswijziging en daar speelt altijd een psychologisch element.

Voor Vlabel geldt dat eerst de kohieren worden opgesteld die daarna pas worden geïnd. Bij een aantal nieuwe bevoegdheden van Vlabel zijn er de eerste maanden verminderde inkomsten omdat er geen toegang is tot de federale databanken. De informatie wordt per mail opgevraagd. Dit leidt tot vertragingen. De procedures werden veranderd, vereenvoudigd en transparanter gemaakt waardoor er een vertraging ontstaat.

Björn Rzoska verwijst naar de doelstelling in het Pact 2020 over de afbouw van de schuld. Is de minister van plan binnen de Vlaamse Regering een nieuwe doelstelling te lanceren? De directe en indirecte schuld staan ver af van de afspraken in het Pact 2020.

Hij hoopt dat de minister een geactualiseerde meerjarenraming neerlegt. Volgens het Rekendecreet moet dat pas bij het indienen van de begroting 2016. Er zijn intussen heel wat beslissingen genomen die de meerjarenraming uithollen. Het Vlaams Parlement tast voor de uitgaven en inkomsten in het duister. Is de Vlaamse Regering bereid een geactualiseerde meerjarenraming neer te leggen?

Bart Somers denkt dat het zinvol kan zijn om tot afspraken te komen over het traject van de schuldafbouw. België wordt door Europa als een geheel gezien en er worden geen specifieke doelstellingen opgelegd aan entiteit 1 of 2. Als het mogelijk zou zijn om met alle deeltentiteiten, de federale overheid en de sociale zekerheid te komen tot een afgesproken traject, dan is dit een versterking van de budgettaire en financiële engagementen. Het overgrote deel van de schuld bevindt zich

op het federale niveau. Zelfs met de uitbreiding van de consolidatiekring blijft het Vlaamse aandeel in de totale schuld klein. Door het afgesproken begrotingstraject zal de Vlaamse Regering bijdragen tot de schuldafbouw. Door het begrotingsevenwicht in 2017 gaat het nominale aandeel van de schuld niet stijgen en procentueel enigszins dalen. Dit zal in het Overlegcomité moeten worden geregeld. Alle entiteiten moeten dan bereid zijn om mee te werken.

Zodra er een parameter in de begroting zit, zodra er een spanningsveld is tussen het cijfer gebruikt om de begroting op te stellen en nieuwe prognoses die gunstiger zijn, vraagt de sp.a-fractie die mogelijke buffer onmiddellijk uit te geven. Dat was ook zo bij de opmaak van de begroting. De kritiek van de sp.a was dat de meerderheid te voorzichtig was en meer zou moeten uitgeven. Achteraf bleek dat de geleverde inspanningen zelfs niet groot genoeg waren. Dat mechanisme speelt nu opnieuw. Hij is ook optimistisch gestemd, maar dat mag geen aanzet zijn om telkens naar de rand van het haalbare te gaan. Hij vraagt de orthodoxie te behouden. Het recente verleden toont aan dat dit noodzakelijk is.

Bart Somers is bezorgd over de lokale overheidsinvesteringen. Het lokale niveau beschikt over 8 procent van de middelen, maar staat in voor 50 procent van alle overheidsinvesteringen. De lokale investeringen staan onder druk. Als er lokaal wordt bespaard, gaat er gemakkelijker naar investeringen gekeken worden, omdat hun aandeel verhoudingsgewijs groter is. Dat is een uitdaging. De lokale besturen moeten een meerjarenbegroting neerleggen waarvan de autofinancieringsmarge op het einde in evenwicht moet zijn. Dat einde schuift mee op. Volgend jaar gaat het einde niet 2019 maar 2020 zijn. Lokale besturen kunnen in 2018 een groter tekort maken, want hun autofinancieringsmarge moet maar in 2020 in orde zijn. In 2015 en 2016 zal het voor sommige lokale besturen verleidelijk zijn om de teugels te vieren en het volgende bestuur met het probleem op te zadelen. Hij is hierover bezorgd.

Een tweede bezorgdheid gaat over een voldoende investeringscapaciteit voor lokale besturen. De cyclus van de lokale overheidsinvesteringen leidt er toe dat 2018 geen bloeijaar zal zijn voor lokale investeringen. In 2018 zal het investeringsritme dalen. De belangrijkste jaren voor investeringen zijn 2015, 2016 en 2017 en alles herneemt zich vanaf 2020. De gevoelige daling die zich in 2018 aankondigt, geldt voor elke cyclus. Toch is hij hierover bezorgd. Hij vraagt de Vlaamse Regering aandacht te hebben over hoe de investeringscapaciteit van de lokale besturen de komende jaren overeind kan blijven.

John Crombez is tevreden dat de minister de begrotingsvoorstellen van de oppositie bekijkt. Het is inderdaad zo dat hij voorstelde de indexbuffer aan te wenden. Dat was het bedrag dat de SERV hier meer dan eens is komen toelichten in hun vraag naar productieve investering. Hij stelde voor om die productieve uitgaven te blijven doen. Dat zijn investeringen voor rusthuizen, jeugdzorg en dergelijke. De vraag werd los van de parameters gesteld. De federale overheid kreeg van Europa een versoepeling, de globale doelstelling verminderde, de rentelasten zijn verminderd en toch neemt de Vlaamse inspanning toe. De minister verklaarde dat ze hier voor de techniek zit en niet voor het beleid. Dat beeld klopt. De minister ontkent systematisch dat regionale regeringen altijd al door de federale overheid werden uitgenodigd om inspanningen af te spreken. Over de extra 400 miljoen euro, die de begroting en het beleid bepaalt, stelden experts dat de doorstortingen moesten worden afgesproken. Het antwoord van de minister dat het ooit wel eens wordt terugbetaald, leidt ertoe dat er in de begroting maatregelen worden opgenomen die heel wat initiatieven en de tewerkstelling treffen. Er is een algemene versoepeling en het zou normaal zijn dat de overheden onder elkaar die versoepeling verdelen. De minister heeft hier nooit een antwoord op gegeven.

Er moet orthodoxie zijn. Het alternatieve begrotingsvoorstel eindigde op een evenwicht in impact op de schuld. Er was een groter tekort in het begin en iets minder overschot op het einde. Dit is schuldneutraal voor de Vlaamse begroting en geen toename van de schuld, zoals gesuggereerd. Hij is bereid om zijn alternatief begrotingsvoorstel ten gronde voor te stellen.

Dit is geen gewone controle. Er zijn 800 miljoen euro aan ontvangsten weg in de meerjarenbegroting door belastingmaatregelen. Er is geen aangepaste meerjarenraming. Wellicht gaat bij de volgende controle weer het verhaal verteld worden dat niemand dit had kunnen voorzien. Door het Rekenhof en door commissieleden van meerderheid en oppositie wordt gezegd dat een aanpassing van de meerjarenraming nodig is.

Er is daarnaast de federale pil van 400 miljoen euro die niet in verhouding is tot de inspanningen die de verschillende overheden brengen. Iedereen wist dat de berekeningen niet klopten. Er wordt naar werkgroepen verwezen, maar intussen moet het Vlaams Parlement kredieten schrappen. Die 400 miljoen euro is dan niet eens 400 miljoen euro, net zo min als er initieel een begrotingsevenwicht was. Hij schatte toen al dat er een tekort van 500 miljoen euro was. De meerderheid heeft nu een tekort. Zelfs de verklaring dat het iets beter is dan wat de HRF voorstelde, klopt niet. Maar het was voor de meerderheid een schande dat de oppositiepartijen een begroting voorstelden die aanvankelijk meer tekorten toeliet en op het einde wat minder overschot om de economie niet te schaden. Op een jaar tijd is er evolutie in België en Vlaanderen van een economische groei die voorliep naar een economische groei die achterloopt op de eurolanden. Voor die schade aan de economie waarschuwde de SERV. Er wordt gewoon een paar honderd miljoen euro te veel bespaard. Daarnaast vreest hij dat er 800 miljoen euro aan ontvangsten verdwenen zullen zijn. Deze begroting is er erg aan toe en zeker voor diegenen die moeten rekenen op de kredieten die echt beleid zijn. Verwijzen naar de resultaten van het overleg in werkgroepen zal eerder resulteren in een stijging van de prijzen van het hoger onderwijs.

Matthias Diependaele stelt samen met John Crombez vast dat het geen gewone begrotingscontrole is. Er zijn heel wat minderinkomsten. Er is maar een half jaar om 350 miljoen euro goed te maken. Dat is op jaarbasis 700 miljoen euro, terwijl er bij de begrotingsopmaak al een inspanning gebeurde van 1,15 miljard euro. In totaal is dat een inspanning van bijna 2 miljard euro. De Vlaamse Regering moeten kiezen en het nominaal evenwicht kan niet behouden worden. Er wordt getracht het kastekort minimaal te houden. In 2012 of 2013 was er een overschot van 240 miljoen euro. De oppositie kwam niet opdagen bij de bespreking in commissie en was van oordeel dat een dergelijk klein overschot eigenlijk een evenwicht was. Nu is er een kastekort van 100 miljoen euro en dat wordt een drama genoemd.

De parameters beginnen nu te stijgen. De laatste drie à vier jaar van federale oppositie heeft de N-VA er voortdurend op gewezen dat er dringend hervormingen moesten worden doorgevoerd om te kunnen aansluiten bij de economische groei die zich elders in Europa aandiende. Nu gebeurt dat.

De N-VA kan volledig akkoord gaan met een belastingverlaging. Als die meegerekend wordt in de begroting, dan moeten de gevolgen gekend zijn. Het Rekenhof bevestigde dat het zeer moeilijk is om dit te berekenen. Hij kijkt uit naar het uiteindelijke resultaat. Het is best om met zo correct mogelijke cijfers te werken. Hij vreest er wat voor, maar het moet ook niet worden overroepen.

De verdeling van de schuld is volgens de minister een vestzak-broekzakoperatie. Het is echter ook een vorm van responsabilisering. Als er afspraken mogelijk zijn, des te beter. De ervaring leert dat dit met het Stabiliteitspact tot nog toe niet lukte. In afwachting van een akkoord moet Vlaanderen vanuit zijn democratie kijken

hoe daar het best mee wordt omgegaan. Dat gebeurt nu ook in het belang van Vlaanderen.

De 20 miljard euro lijkt een enorm bedrag waarmee in ieder geval voorzichtig moet worden omgegaan. Het bedrag moet echter ook in zijn context worden geplaatst.

De lokale besturen zijn de motor van de investeringen maar ze moeten ook hun verantwoordelijkheid opnemen. Met deze begroting moet er voor worden gezorgd dat de Vlaamse investeringen op peil blijven. Er moet een keuze worden gemaakt of er effectief wordt gegaan voor extra inspanningen die meer pijn doen dan opbrengen. Die keuze werd niet gemaakt. Er werd een maximale inspanning gedaan zoveel mogelijk de investeringen in mensen en infrastructuur te vrijwaren. Dat is de juiste keuze.

Bart Somers meent dat Vlaanderen inderdaad zelf zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Door het uitbreiden van de consolidatiekring en het opnemen van schulden, wordt er gedaan wat zijn fractie in de oppositie heeft gevraagd. Op het federale niveau proberen dezelfde partijen een beleid te voeren om de economie te ondersteunen en impulsen te geven. Het federale beleidsniveau is zeer complex en de uitdagingen veel groter. Er moet echter blijvend worden getracht de economie impulsen te geven. *John Crombez* blijft een onhoudbare stelling herhalen. Bij de begrotingsopmaak werd er door de sp.a gepleit om niet zo zwaar te besparen en niet naar een begrotingsevenwicht te streven, dat achteraf zelfs een tekort bleek te zijn. De sp.a pleitte ervoor om daar eventueel een schuld te laten ontstaan die bij het aantrekken van de economie terug kan worden opgepikt, want dit schaadt de economie. Tot nog toe heeft *Bart Somers* nog geen enkele instantie horen vertellen dat de Vlaamse besparingsmaatregelen een impact zouden hebben op de economische groei. Integendeel het beschikbaar inkomen is met 1,3 procent gestegen. De concurrentiepositie van België in Europa is verbeterd. Er is dus geen negatieve impact. Wat hij goed onthouden heeft, is dat de sp.a een schuld zou hebben gecreëerd en deze zou nog groter zijn geworden door de extra inspanning die nu moet worden geleverd deels door Europa, deels door wat het Rekenhof omschrijft als een ongeziene daling van een aantal parameters zoals groei en inflatie. Er was een dramatische omslag in de prognoses. Die extra problemen zouden bovenop de door de sp.a gecreëerde schuldpositie komen. Er zou dan een tekort zijn van meer dan 1 miljard euro. Dat zou een onverstandig beleid zijn omdat het een negatief effect op de economie zou hebben. De verwachtingen van de consumenten en investeerders zouden dalen. Het vertrouwen van bedrijven, ondernemingen en consumenten zou worden aangetast. Gelukkig werd dat spoor niet gevolgd. Bij de begrotingsopmaak en -controle is er opnieuw voor gezorgd dat er maatregelen komen die de ontsporing van de Vlaamse openbare financiën voorkomen.

Jan Bertels verduidelijkt dat de negatieve impact op de economische groei door de besparingsmaatregelen geen verzinsel is van de sp.a, maar vermeld staat in de rapporten van de Nationale Bank over de daling van het consumentenvertrouwen in het najaar 2014. Er worden hoera-berichten geciteerd maar de cijfers bewijzen dat België onder de gemiddelde Europese economische groei zit. In het verleden zat België er boven.

De sterkste jaren voor overheidsinvesteringen met de cyclus van de gemeenteraadsverkiezingen zijn 2015, 2016 en 2017. Ook in 2017 zijn de cijfers dramatisch. Ze dalen van een relatief aandeel van 24 procent in investeringsuitgaven naar 14 procent bij de gemeenten. Bij de OCMW's gaat de daling van 14 naar 5 procent. Hij is blij dat de investeringen door de lokale overheden als een belangrijk punt worden erkend. De dalende investeringen gaan problemen opleveren voor de bouwsector. Een deel van de investeringskredieten voor Welzijn waar zo te koop meer werd gelopen, wordt gerecycleerd in de bestaande recurrente uitgaven.

Het doorrekenen van de structurele elementen voor 2016 kwam in het antwoord van de minister niet aan bod. Die vraag sluit aan bij de vraag over de meerjarenraming. De minister verklaarde dat de structurele maatregelen van deze begrotingscontrole worden doorgerekend naar 2016. Wat is daarvan het voorlopig resultaat?

De steekproef bij een aantal notariaatskantoren vindt hij nogal vaag. Wat meer toelichting bij de gehanteerde werkwijze van steekproef zou op zijn plaats zijn.

Bij de opbouw van de schuld geeft Vlaanderen een cadeau aan de federale overheid. De bedragen worden in Vlaanderen niet uitgegeven waardoor de federale overheid de uitgaven kan doen.

Minister *Annemie Turtelboom* stelt vast dat meerderheid en oppositie een fundamenteel ander uitgangspunt hebben. Bij de begrotingsopmaak werd er een besparing van 1,15 miljard euro gedaan. De oppositie vond de omvang van de besparingen veel te groot. Het zou beter zijn een tekort vast te stellen, dat na verloop van tijd vanzelf zou verdwijnen. De meerderheid besliste om de begroting zo snel mogelijk op orde te brengen. Door externe factoren komt daar nu nog eens 880 miljoen euro aan tekort bovenop. Wat zou er zijn gebeurd als bij de begrotingsopmaak een aantal voorstellen van de oppositie werden overgenomen en de besparingen maar 800 miljoen euro geweest zouden zijn? Zo snel mogelijk een evenwicht hebben is de enige en beste garantie om ruimte te hebben voor nieuw beleid voor de vergrijzing, kinderopvang en het onderwijs. De besparingen die nu niet gedaan worden, moeten later worden uitgezweet. Ze had gedacht dat de begroting in evenwicht zou zijn gebleven. De 1,15 miljard euro was 2,5 percent van de totale begroting. Vijf percent saneren in een loonbegroting met bevoegdheden die raakvlakken hebben met vergrijzing, kinderopvang en scholen is niet mogelijk. Ze heeft er dan nu ook geen probleem mee om toe te geven dat de begroting niet in evenwicht is. Ze wil die begroting zo snel mogelijk terug op punt stellen. Daarin verschillen meerderheid en oppositie. Elk argument vanuit de oppositie is een argument dat kadert in een gegeven om nu meer uit te geven en niet te denken aan nieuw noodzakelijk toekomstig beleid, terwijl iedereen weet dat de vergrijzing er aankomt.

Bij de schenkingsrechten heeft de minister niet de meest voluntaristische redenering gevolgd. Ze heeft ook het voorstel van Groen niet gevolgd om de schenkingsrechten helemaal af te schaffen en te vervangen door een vermogenswinstbelasting. Ze wil berekenen wat de Laffercurve zou zijn bij het volledig afschaffen van de schenkingsrechten.

De minister verschuilt zich niet achter de parameters. De oppositie gebruikte die juist om te argumenteren dat als de economie terug aantrekt, de inspanning van 1,15 miljard euro dan niet moet gebeuren, waardoor een inspanning van 700 miljoen euro misschien voldoende zou zijn. Gelukkig was ze bij de begrotingsopmaak voorzichtig, anders was het probleem nu nog groter. Ze doet dit omdat de Vlaamse begroting een totaal andere structuur heeft dan de federale. Er moet nu worden bespaard op zaken waarop kan worden bespaard om ruimte te maken voor toekomstige uitdagingen. Alles wat vandaag niet gedaan wordt, kan in de toekomst ook niet worden gedaan.

Het Pact 2020 vermeldde dat de op het einde van 2008 verworven schuldenvrije positie, het uitgangspunt is. Intussen zijn er de nieuwe Europese regels en is een groot deel van de schuld er gekomen door een vergrote consolidatieperimeter. Op dit moment wil de minister zicht krijgen op de impact van de zesde staatshervorming op de ziekenhuisfinanciering. Het is niet uitgesloten dat er daarna naar een nieuw pact en nieuwe doelstellingen wordt gegaan. Dit kan vandaag nog niet omdat er te weinig gegevens zijn. Er zou dan misschien een pact komen met doelstel-

lingen die te gemakkelijk of onhaalbaar zijn. De schuldpositie moet onder controle worden gehouden. Daarom verslechtert de kaspositie minder dan het tekort op de begroting. Als er terug naar de schuldenvrije positie zou worden gegaan, dan gebiedt de eerlijkheid te stellen dat dit enkel kan door grote onderdelen uit de consolidatiecirkel te privatiseren.

De meerjarenraming zal in overeenstemming met het Rekendecreet bij de begrotingsopmaak worden ingediend. Dat zal over enkele maanden in oktober 2015 zijn.

In Vlaanderen moet er een nominaal begrotingsevenwicht zijn. Het debat met de SERV ging over een nominaal of structureel evenwicht. Vlaanderen moet tegen 2018 een nominaal evenwicht hebben.

Er is voor het lokale niveau een groeivoet van 3,5 percent van het Gemeentefonds. Dat is jaarlijks 77 miljoen euro dat naar de gemeenten gaat. Er wordt zo getracht de factoren zo maximaal mogelijk te houden voor de gemeenten om de investeringen te vrijwaren. Er moet worden gekeken hoe de eigen investeringen gevrijwaard kunnen worden. De inspanning van 1,15 miljard euro en de 350 miljoen euro kan gemakkelijk worden bespaard als de investeringen van 4,2 miljard euro worden gehalveerd. Er zijn deelstaten, zoals Brussel, die dat ooit deden. Met het uitstellen van investeringen kan er gemakkelijk een begroting in evenwicht bekomen worden. Dat is voor Vlaanderen nooit een optie geweest. Er werd gekozen voor structurele besparingen om de budgettaire ruimte en investeringen voor de toekomst veilig te stellen en geen bloedbad aan te richten in de tewerkstelling bij de Vlaamse overheid.

Jan Bertels concludeert dat de doorrekening voor 2016 er niet is.

De kern van de boodschap is dat de Vlaamse Regering meer zou kunnen doen indien de middelen waar Vlaanderen recht op heeft, aan de federale overheid worden gevraagd. Daarmee kunnen nu en niet in de toekomst zwaar zorgbehoevenden verzorgd worden of jongeren in de jeugdzorg opgenomen. Er zou geld ter beschikking kunnen zijn, maar de Vlaamse Regering wil het niet gebruiken.

Björn Rzoska verwacht niet dat er voor de schuld terug naar het schuldenvrije niveau van 2008 wordt teruggekeerd binnen deze legislatuur. In het schuldrapport van 2013 staat de doelstelling vermeld waarbij de directe schuld tegen 2020 teruggebracht wordt tot 1,2 miljard euro. In het schuldrapport 2014 is de directe schuld al opgelopen tot 4,6 miljard euro, dat is een stijging met 229 miljoen euro op een jaar tijd. Gelukkig was er in 2014 de terugbetaling van de KBC-steun met 500 miljoen euro of de directe schuld zou nog 500 miljoen euro hoger zijn. De minister wil dit bekijken als ze een volledig zicht heeft op de impact van de zesde staats Hervorming op de ziekenhuisfinanciering. Hij vindt het raadzaam om nieuwe doelstellingen voor schuldafbouw voorop te stellen. De huidige doelstellingen zijn niet echt realistisch.

Bij de pps'en zitten er nog miljarden euro bij MOW. Er zijn nog heel wat pps'en die nog niet zijn ingekanteld. Het Rekenhof vroeg al of die getoetst werden aan ESR2010. Er komt opnieuw een lading pps'en af op de Vlaamse begroting. Hij weet dat dit de bevoegdheid is van minister Weyts en stelde hem ook al die vraag. Hij blijft het opvolgen omdat minister Turtelboom verklaarde naar een zuivere pps-formule te willen gaan. Het Vlaams Parlement moet nog de discussie voeren hoe met pps wordt omgegaan. De tijd is rijp voor een grondige evaluatie van de afgelopen tien jaar. In het buitenland zijn er voorbeelden van dezelfde oefening en evaluatie. Er worden daar zeer strikte criteria gehanteerd voor het toepassen van de pps-formule.

Volgens *John Crombez* ontstond er in 2009 schuld door de bankencrisis en werd er een sanering van 8 percent op de begroting doorgevoerd. Er zijn inderdaad ideologische verschillen, maar de antwoorden komen steeds op hetzelfde neer. Er zit daarin een grote denkfout. De pil van de federale overheid is geen extra tekort als die niet wordt aanvaard, maar gaat over de doorstorting van middelen. Het is van bij de begrotingsopmaak voor iedereen duidelijk dat er geen begrotingsevenwicht was. Het Rekenhof merkte op dat de zogenaamde buffer niet gefinancierd was, met andere woorden als er iets gebeurde leidde het naar een tekort. Dan komt er de federale boodschap waar Vlaanderen nooit op reageerde maar gewoon aanvaardde. Het ideologische verschil gaat niet over meer uitgeven of de schuld laten toenemen. In de vorige legislatuur werd er een grotere inspanning geleverd dan nu. Het zou er nog aan ontbreken dat er in de investeringen zou worden gehakt. Werkgevers en werknemers zijn komen vragen om de productieve investeringen op te drijven. Als die investeringen niet gebeuren, dan wordt bijvoorbeeld de rusthuisfactuur nog hoger. De werkelijkheid van de begroting is dat er in Vlaanderen een groter probleem wordt aanvaard. Hij vreest dat de begrotingsbesprekingen in een discussie zullen verzanden die niet concreet wordt en het excuus blijft om teveel te snijden in Onderwijs, Welzijn en Tewerkstelling. Er zijn opnieuw 98 miljoen euro beleidskredieten geschrapt in Welzijn. Dat is het gevolg van de keuzes gemaakt in een niet normale controle. Deze keuze maken op een ogenblik dat de noden in Welzijn enorm zijn voor bijvoorbeeld de verschuiving naar enkelbanden, is ideologisch. Die verschuiving blijkt nog groter te zijn dan vermoed.

Hij suggereert om bij de zelfstandigen te vragen hoe het met de bestedingen zit. Er is niet plots een tekort van 900 miljoen euro bijgekomen. Op het einde van 2014 was er al een tekort. Zonder weerwerk werd er onnodig een pil van het federale niveau aanvaard. Hij kan niet anders dan dit te blijven herhalen omdat er geen antwoord komt op de vraag waarom hiervoor gekozen werd. De minister was zo eerlijk om toe te geven dat het om een technische keuze gaat en niet om beleid. Dat is het drama. De Vlaamse Regering heeft nog nooit zo een grote begroting gehad maar beperkt zich tot technische keuzes. De gevolgen daarvan op het terrein zijn zeer zwaar.

Jan Bertels informeerde in een eerdere bespreking naar de fiscale uitgaven bij de dienstencheques. Volgens de gegevens op de website van de RVA is er geen daling van de dienstencheques. Welke hypothesen werden er als uitgangspunt genomen? Als die gebaseerd zijn op cijfers van de RVA dan stemmen die niet overeen met de cijfers van de website van de RVA.

De resolutie over de bestrijding van de geweldadige radicalisering wordt breed gedragen in het Vlaams Parlement en werd ook goedgekeurd. Bij aanneming van deze resolutie zijn er bijkomende middelen nodig. Op vragen daarover komt er in de verschillende commissies geen antwoord. Gaat de Vlaamse Regering daar nog een algemeen antwoord op geven? Gaat er hierover nog een amendement komen?

Minister *Annemie Turtelboom* repliceert op *John Crombez* dat ze nooit gezegd heeft dat de Vlaamse begroting slechts een technische correctie betekent. De 90 miljoen euro voor Welzijn is er door technische redenen en niet als gevolg van een ideologische keuze. Er worden wel degelijk politieke keuzes gemaakt namelijk de keuze om de begroting zo snel mogelijk op orde te hebben om ruimte te hebben voor nieuw beleid.

De minister wil niet al te veel focussen op de directe schuld. Door een aantal herfinancieringen door Vlaanderen gaat de directe schuld stijgen. Er kan aan een lagere rentevoet worden geleend. Het gaat om operaties van VMSW, VIPA en VWF. Er moet naar de geconsolideerde schuld worden gekeken. Over een jaar zal de directe schuld wel stijgen maar de rentelasten die moeten worden betaald, zullen zijn

gedaald omdat de Vlaamse overheid een betere rating heeft dan de instellingen die buiten de Vlaamse overheid zitten.

Bij de stelling dat er gelijktijdig met de bankencrisis een sanering van 8 percent werd uitgevoerd, gebiedt de eerlijkheid te vermelden dat het hoofdzakelijk om de afschaffing van de jobkorting ging. Een dergelijke operatie wordt nu niet gedaan. De denkfout ligt volgens de minister bij John Crombez en niet bij haar. Het geld gaat niet verloren. Het wordt nog deze legislatuur teruggestort.

De fiscale uitgaven van de dienstencheques werden geraamd op basis van de gegevens van de FOD Financiën. Het gaat om fiscale uitgaven voor het inkomstenjaar 2014. Er zit daar altijd een vertraging op. De ramingen van de FOD Financiën die jarenlange ervaring heeft met dit dossier, werden overgenomen. Later zullen eigen ramingen worden opgesteld. Dit is het eerste jaar na de zesde staats hervorming. Het leek aangewezen zich te baseren op de gegevens van de FOD Financiën.

De vragen over de kosten die voortvloeien uit de uitvoering van de resolutie van de radicalisering zullen worden besproken bij de begrotingsopmaak.

Jan Bertels concludeert dat voor de radicalisering er bij de lopende begrotingscontrole 2015 niets zal gebeuren. De minister repliceert dat er in september niet alleen de begrotingsopmaak 2016 is, maar ook een begrotingscontrole voor 2015.

Jan Bertels beaamt dat er een verschil in visie is. Ongenuanceerd geformuleerd heeft hij de indruk dat de Vlaamse Regering geld aan het oppotten is, dat nu goed zou kunnen worden gebruikt, om in 2018 cadeaus te kunnen uitdelen.

De *minister* begrijpt deze uitspraak als dat het niet maken van schulden, geld oppotten is.

6. Artikelsgewijze bespreking

Minister *Annemie Turtelboom* legt uit dat de amendementen van de regering bij de middelen en de uitgavenbegroting de opmerkingen van het Rekenhof volgen. Ze zijn vrij technisch.

6.1. Aanpassing middelenbegroting 2015

De Vlaamse Regering diende drie amendementen in bij het ontwerp tot aanpassing van de middelenbegroting 2015. We verwijzen voor de tekst en de motivering van die amendementen naar het desbetreffende stuk (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 18-A/2). Amendementen nr. 1 en 2 wijzigen bepalingen in het corpus van het ontwerp, amendement nr. 3 brengt een wijziging aan aan de tabel.

Jan Bertels wil weten hoe de ontvangsten met betrekking tot het Pensioenfonds, waarvan hij begrijpt dat ze door het Rekenhof worden gesuggereerd, ESR-matig aangerekend wordt, en waarom geen antwoord wordt gegeven op de opmerking over de roerende voorheffing.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat zij ESR-matig niet aangerekend worden. Het gaat om een verkoop van beleggingen. De kosten van de roerende voorheffing zijn heel beperkt, maar vandaag moeilijk in te schatten omdat ze afhangen van de dividenden. Zij zullen verrekend worden bij de vereffening.

De minister antwoordt bevestigend op de verdere vraag van *Jan Bertels* of het bedrag in de initiële, aangepaste begroting dan evenmin ESR-matig aangerekend was. Het lid vraagt daarop hoe de regering de – weliswaar beperkte – roerende

voorheffing gaat betalen zonder betalingsartikel. Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat dit geregeld zal moeten worden via een begrotingsaanpassing.

Amendement nr. 1 bij artikel 1 en daarmee het nieuwe artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

De artikelen 2 tot 7 worden ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Amendement nr. 2 bij artikel 8 en daarmee het nieuwe artikel wordt aangenomen met 8 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

De artikelen 9 tot 13 worden ongewijzigd aangenomen met 8 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Amendement nr. 3 wordt aangenomen met 7 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

6.2. Aanpassing uitgavenbegroting 2015

De Vlaamse Regering diende 27 amendementen in bij het ontwerp tot aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2015. We verwijzen voor de tekst en de motivatie van die amendementen naar het desbetreffende stuk (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19-A/3). Amendementen 1 tot 14 wijzigen bepalingen in het corpus van het ontwerp. Amendementen 15 tot 26 brengen wijzigingen aan aan programma's in de tabel. Amendement 27 behelst wijzigingen aan Afdeling V – Vlaamse rechtspersonen van de tabel.

Jan Bertels neemt aan dat de minister een nieuwe berekening heeft gemaakt van het algemene begrotingsresultaat naar aanleiding van haar amendementen.

Hij zegt blij te zijn dat een toelichting is opgenomen bij de meeruitgaven voor de Justitiehuisen en de vermindering van het geld voor het hulpmiddelenbeleid, terwijl de minister beweerde dat het om technische correcties ging. Het gaat wel degelijk om een keuze, concludeert hij.

Verder vraagt hij uitleg bij het FFEU en het verschil van 7 miljoen euro, waarvoor minister Weyts in de commissie bevoegd voor Mobiliteit naar minister Turtelboom verwees, zoals letterlijk in het verslag te lezen valt.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat het Rekenhof de vergelijking maakte tussen de vastleggingskredieten in de begrotingsaanpassing voor 2015 en de inschattingen vermeld in volume 23 van de jaarrekeningen van de projecten. Het hof komt tot een verschil van 6,9 miljoen euro voor fietspaden, AGIO en onroerend erfgoed. Welnu, de FFEU-vereffeningskredieten worden bepaald volgens de inschatting bij de start van het begrotingsproces van de betrokken administraties, die, zo leert de ervaring, meestal aan de positieve kant is. Daarom wordt ze soms aangepast op basis van de vroegere uitvoeringspercentages. Daar komt bij dat de inschattingen in de jaarrekeningen op een ander tijdstip worden ingediend dan de raming van de begrotingsaanpassing. Vandaar de afwijkende cijfers in positieve of negatieve zin.

Jan Bertels vraagt of zij die schatting heeft gemaakt en niet de diensten van de minister van Mobiliteit.

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat dit altijd in nauwe samenspraak gebeurt omdat de departementen altijd het beste weten hoe projecten evolueren. Financiën en Begroting schat niet in het luchtledige, verzekert ze.

Verder attendeert *Jan Bertels* de commissie op het koninklijk besluit van 16 mei 2015 met betrekking tot de aanpassing van de overdrachten van de federale overheid naar de gemeenschappen (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 29 mei). Daarin staan bedragen die sterk verschillen van de initiële. Voor de tegemoetkoming in de hulp aan bejaarden bijvoorbeeld, gaat het om 54,5 miljoen euro minder. Die aanpassing vindt hij niet terug in wat voorligt.

Minister *Turtelboom* legt uit dat de Vlaamse Regering altijd al werkt met andere cijfers dan degene die zij initieel doorkrijgt. Zij werkt vanaf het begin met haar eigen inschattingen. Zij wijst erop dat het genoemde koninklijk besluit een verdere herziening in de loop van het jaar aankondigt. In het Overlegcomité wordt naar het meest correcte cijfer toegewerkt. De regering gaat ervan uit dat haar berekening, waarop de begroting gebaseerd is, correct is. De cijfers waarnaar Jan Bertels verwijst, zijn tussentijds.

Dat zou *Jan Bertels* verbazen. Zij zijn in het Staatsblad verschenen. Op basis daarvan worden ook de Vlaamse dotaties berekend. Blijkbaar hanteert de Vlaamse Regering andere cijfers dan degene die ze al lang geleden in het Overlegcomité afgesproken heeft met de Federale Regering, vreest het lid. Vanwaar die discrepantie? Uiteraard is elke begroting een raming maar een koninklijk besluit staat toch vast? De voorliggende ontwerpen moeten daarmee overeenkomen of minstens de verschillen verantwoorden, concludeert hij.

Minister *Turtelboom* legt uit dat de uitgavenbegroting in meer uitgaven voorziet dan volgens het federale koninklijk besluit wordt ingehouden op de betoelaging. Er is met andere woorden een veiligheidsmarge in de begroting ingebouwd. Aan de ontvangstenzijde zijn de bedragen vastgelegd in de Bijzondere Financieringswet en zij worden dan ook niet aangepast aan de daling of de stijging van de uitgaven. Er is dan ook geen effect op de dotaties te melden.

Jan Bertels blijft het betreuen dat men cijfers in het Staatsblad publiceert waarover men afspraken heeft gemaakt in het Overlegcomité, terwijl die niet overeenkomen met de voorliggende begrotingsontwerpen. Dat is een rare manier van werken. Verder zijn de inkomsten niet zo vast als de minister beweert. Dat kan zo zijn voor de tegemoetkoming in de hulp aan bejaarden, maar is niet zo voor de werkgelegenheid bijvoorbeeld. Hij wijst ook op de politieke consequenties van de marges die men inbouwt. Dat zijn geen technische correcties, maar bedragen die men had kunnen gebruiken voor andere doelstellingen in Welzijn of Onderwijs.

Bij amendement 12, dat artikel 160 van het decreet op de algemene uitgavenbegroting 2015 vervangt, vraagt *Jan Bertels* waarom het bedrag na de splitsing in drie, opgeteld lager is dan het initiële bedrag van 15 miljoen euro.

Minister *Annemie Turtelboom* legt uit dat de initiële aanpassing artikel 160 van de initiële begroting wijzigt, terwijl het amendement artikel 161 aanpast. Het gaat dus om iets anders.

Jan Bertels blijft erbij dat paragraaf 2 van het amendement spreekt van een maximaal negatief saldo van 14,450 miljoen euro, terwijl dat vroeger 15 miljoen euro was.

Volgens minister *Annemie Turtelboom* is dit een technische herberekening zonder ESR-effect, want het gaat om een pure thesaurietransactie. De aanpassing betreft een wijziging in de kasbehoefte en dit naar aanleiding van een zero-based budgettering van het facilitair bedrijf.

Jan Bertels vraagt meer uitleg bij amendement 15 met betrekking tot het vakantiegeld van de overgedragen statutaire federale ambtenaren.

Minister *Annemie Turtelboom* legt uit dat bij de uitbetaling van het vakantiegeld voor de federale ambtenaren die overkomen, sprake is van een overflowoperatie, zoals bij de implementatie van het Rekendecreet in 2012. De federale overheid betaalde de lonen al, maar Vlaanderen moet die bedragen terugstorten. De regering vraagt de ESR-neutraliteit daarvan aan bij het INR, die dat in 2012 goedkeurde. De techniek is dus niet nieuw. Zij antwoordt bevestigend op de verdere vraag van Jan Bertels dat in 2015 voorzieningen moeten worden aangelegd voor het vakantiegeld in 2016. Annemie Turtelboom onderstreept dat die provisie, die in de gewone loonkredieten 2015 zit, wel ESR-matig wordt aangerekend. Ten gronde gaat het om een verschil tussen het federale en het Vlaamse aanrekeningsmoment. Dat laatste is sinds 2012 het jaar van de voorziening zelf.

Jan Bertels stelt ten slotte nog vast dat een reactie ontbreekt op de opmerking van het Rekenhof op de VDAB dat een correcte budgettaire aanrekening van de premies een eenmalige budgettaire uitgave van ongeveer 13 miljoen euro met zich meebrengt. Hij concludeert dat het begrotingssaldo van de VDAB niet correct is. Waarom wordt de tabel op dit punt niet aangepast?

Minister *Annemie Turtelboom* antwoordt dat de aanrekeningen op de begroting door de VDAB consequent volgens vaste regels en transparant verlopen. De fouten betreffen verschillende interpretaties van die regels. Zo bepleit het Rekenhof een andere aanrekening van de tewerkstellingsprogramma's 50+ en de Vlaamse ondersteuningspremie. De subsidies worden thans op het moment van de uitbetaling aangerekend, zoals bepaald in het Subsidiebesluit. De premies zijn bovendien gekoppeld aan tewerkstelling die onderbroken kan worden.

Alle amendementen bij het corpus van het decreet en de aldus gewijzigde artikels alsmede alle ongewijzigde artikels worden alle aangenomen met 8 stemmen voor en 2 stemmen tegen. De amendementen bij de tabel en de aldus gewijzigde tabel en het amendement bij afdeling V – Vlaamse rechtspersonen worden aangenomen met 7 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

III. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015, wordt, zoals geamendeerd aangenomen met 7 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Het ontwerp van decreet houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 wordt, zoals geamendeerd, aangenomen met 7 stemmen voor en 2 stemmen tegen.

Jan HOFKENS,
voorzitter

Jan BERTELS
Jos LANTMEETERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
AgO	Agentschap voor Overheidspersoneel
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
art.	artikel
bbp	bruto binnenlands product
BFW	Bijzondere Financieringswet
btw	belasting over de toegevoegde waarde
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
DIV	Departement Informatie Vlaanderen
EER	Europese Economische Ruimte
EMTN	euro medium term note
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Eurostat	statistical office of the European Union
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (= FEU)
F.I.T.	Flanders Investment & Trade (= Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen)
FOD	Federale Overheidsdienst
HRF	Hoge Raad van Financiën
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
KB	koninklijk besluit
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
MOW	Mobiliteit en Openbare Werken (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
NBB	Nationale Bank van België
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
sp.a	Socialistische Partij Anders
UZ Gent	Universitair Ziekenhuis Gent
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
Vlabel	Vlaamse Belastingdienst
Vlimpers	Vlaams intermodulair personeelssysteem
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VMW	(historisch) Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (nieuwe naam = De Watergroep)
VWF	Vlaams Woningfonds
vzw	vereniging zonder winstoogmerk

BIJLAGEN

Bijlage 1: Overzicht schenkingsrechten**Bruto geïnde schenkingsrechten
(voor verrekening van de teruggaven) in 2011, in euro:**

Schenkingsrechten van onroerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (art. 131, §1 Wb. Reg.)	95.647.285,13
	Tussen broers en zussen, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	181.461,11
	Tussen ooms of tantes en neven of nichten (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.186.678,65
	Tussen alle andere personen (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.504.662,57
Schenkingsrechten van roerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (3%, art. 131, §1 Wb. Reg.)	87.668.796,36
	Aan andere personen (7%, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	51.221.793,69
Verminderde schenkingsrechten	Aan provincies, gemeenten, enz. (5,5%, art. 140, 1° Wb. Reg.)	33.301,58
	Aan VZW's e.a. (7%, art. 140, 2° Wb. Reg.)	32.905,10
	Schenkingsrechten aan € 100 (art. 140, 3° Wb. Reg.)	5.700,00
	Door gemeenten aan pensioenfondsen (1,1%, art. 140, 4° Wb. Reg.)	0,00
	Schenking familiale ondernemingen en vennootschappen (art. 140bis Wb. Reg.)	1.830.447,30
	Schenkingsrechten van bouwgronden aan preferentieel tarief rechte lijn	2.869.493,23
	Schenking van bouwgronden aan preferentieel tarief andere personen	224.414,54

**Bruto geïnde schenkingsrechten
(voor verrekening van de teruggaven) in 2012, in euro:**

Schenkingsrechten van onroerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (art. 131, §1 Wb. Reg.)	97.591.311,75
	Tussen broers en zussen, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	466.991,77
	Tussen ooms of tantes en neven of nichten (art. 131, §1 Wb. Reg.)	2.578.142,61
	Tussen alle andere personen (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.458.490,86
Schenkingsrechten van roerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (3%, art. 131, §1 Wb. Reg.)	118.957.598,64
	Aan andere personen (7%, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	57.734.899,33
Verminderde schenkingsrechten	Aan provincies, gemeenten, enz. (5,5%, art. 140, 1° Wb. Reg.)	20.419,88
	Aan VZW's e.a. (7%, art. 140, 2° Wb. Reg.)	103.468,87
	Schenkingsrechten aan € 100 (art. 140, 3° Wb. Reg.)	4.500,00
	Door gemeenten aan pensioenfondsen (1,1%, art. 140, 4° Wb. Reg.)	0,00
	Schenking familiale ondernemingen en vennootschappen (art. 140bis Wb. Reg.)	169.822,99
	Schenkingsrechten van bouwgronden aan preferentieel tarief rechte lijn	2.113.398,16
	Schenking van bouwgronden aan preferentieel tarief andere personen	200.345,50

**Bruto geïnde schenkingsrechten
(voor verrekening van de teruggaven) in 2013, in euro:**

Schenken van onroerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (art. 131, §1 Wb. Reg.)	105.909.255,81
	Tussen broers en zussen, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	222.714,87
	Tussen ooms of tantes en neven of nichten (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.808.401,20
	Tussen alle andere personen (art. 131, §1 Wb. Reg.)	2.488.956,44
Schenken van roerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (3%, art. 131, §1 Wb. Reg.)	106.305.235,37
	Aan andere personen (7%, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	65.706.358,34
Verminderde schenkingsrechten	Aan provincies, gemeenten, enz. (5,5%, art. 140, 1° Wb. Reg.)	39.430,00
	Aan VZW's e.a. (7%, art. 140, 2° Wb. Reg.)	90.091,85
	Schenken aan € 100 (art. 140, 3° Wb. Reg.)	7.400,00
	Door gemeenten aan pensioenfondsen (1,1%, art. 140, 4° Wb. Reg.)	0,00
	Schenking familiale ondernemingen en vennootschappen (art. 140bis Wb. Reg.)	25,00
	Schenken van bouwgronden aan preferentieel tarief rechte lijn	1.584.883,87
	Schenking van bouwgronden aan preferentieel tarief andere personen	167.764,00

**Bruto geïnde schenkingsrechten (voor verrekening van de teruggaven)
in 2014, in euro:**

Schenken van onroerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (art. 131, §1 Wb. Reg.)	102.292.934,44
	Tussen broers en zussen, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	323.649,00
	Tussen ooms of tantes en neven of nichten (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.598.414,54
	Tussen alle andere personen (art. 131, §1 Wb. Reg.)	1.773.065,85
Schenken van roerende goederen	In rechte lijn en tussen echtgenoten en partners (3%, art. 131, §1 Wb. Reg.)	130.011.678,54
	Aan andere personen (7%, (art. 131, §1 Wb. Reg.)	64.390.634,27
Verminderde schenkingsrechten	Aan provincies, gemeenten, enz. (5,5%, art. 140, 1° Wb. Reg.)	270.577,79
	Aan VZW's e.a. (7%, art. 140, 2° Wb. Reg.)	0,00
	Schenken aan € 100 (art. 140, 3° Wb. Reg.)	5.500,00
	Door gemeenten aan pensioenfondsen (1,1%, art. 140, 4° Wb. Reg.)	0,00
	Schenking familiale ondernemingen en vennootschappen (art. 140bis Wb. Reg.)	137.185,53
	Schenken van bouwgronden aan preferentieel tarief rechte lijn	1.339.532,18
	Schenking van bouwgronden aan preferentieel tarief andere personen	36.860,00

Bijlage 2: Verschil tussen min 563 miljoen euro en het gepubliceerde cijfer van min 682 miljoen euro van het INR in de overheidsrekeningen

	In miljoen euro	Impact verwerkt in overheidsrekening INR
Overheidsrekening Vlaams overheid INR	-6821	
Verschillen met betrekking tot perimeter	29	ja
Aanrekeningen waterdistributienetwerken	-21	ja
Overheidsactiva binnen kader van pps	-105	ja
Herclassificaties	-8	ja
Bouw sluis Terneuzen	120	ja
Successierechten	-130	ja
Andere	-3	ja
Vorderingensaldo Vlaamse overheid januari 2015	-563	

**Bijlage 3: Gewestelijke personenbelasting
(uitgebreide opcentiemen) – raming van de vermoedelijke
ontvangsten voor de drie gewesten**

1 Opcentiemen op de gereduceerde belasting Staat

In uitvoering van de nieuwe financieringswet¹ kunnen de gewesten vanaf het aanslagjaar 2015 opcentiemen heffen op een deel van de personenbelasting. Het bedoelde gedeelte is de gereduceerde belasting Staat (art. 5/1, §1, 1°).

De gereduceerde belasting Staat wordt als volgt berekend:

- vertrekkend van het belastbaar inkomen wordt in een aantal bewerkingen de belasting Staat vastgesteld (art. 5/2, §2)²;
- vervolgens wordt de belasting Staat gereduceerd, dit wil zegen verminderd met een bedrag dat gelijk is aan die belasting Staat vermenigvuldigd met de autonomiefactor (art. 5/2, §1, eerste lid).

Met bS = belasting Staat, af = autonomiefactor, is gbs = de gereduceerde belasting Staat:

$$gbs = bS - af \times bS$$

of

$$gbs = (1 - af) bS$$

De autonomiefactor wordt in de financieringswet gedefinieerd als:

$$af = \frac{A + B - C}{bS_{2015}}$$

waarin:

A = het totaalbedrag van de *juste retour*, het hoofdbestanddeel van de aan de gewesten toegewezen personenbelasting in de oude financieringswet (art. 33)

B = 40% van de fiscale uitgaven die na de zesde staats hervorming exclusief gewestelijke fiscale uitgaven zijn geworden (art. 5/5, §4)

C = het kleinste van de verhoudingen tussen de *negatieve term* (art. 33bis) van elk gewest en zijn PB-sleutel, d.i. het aandeel van het gewest in het bedrag **A**

bS_{2015} = de belasting Staat van het aanslagjaar 2015 die is geïnd tot en met 31 december 2016

A en **C** zijn de bedragen zoals ze voor het begrotingsjaar 2015 zouden worden berekend volgens de oude financieringswet. Het bedrag **B** wordt berekend als percentage van de gewestelijke fiscale uitgaven van het aanslagjaar 2015, waarvan het bedrag voorlopig is vastgesteld op 3.048,0 miljoen euro (art. 35decies).

Aangezien het bedrag **B** in de teller en het bedrag bS_{2015} van de noemer van de autonomiefactor respectievelijk pas einde 2016 en in de loop van 2017 bekend zullen zijn, is de autonomiefactor voor de aanslagjaren 2015, 2016 en 2017 voorlopig vastgesteld op 25,990% (art. 5/2, §1, tweede lid). Nadien wordt de autonomiefactor definitief vastgesteld³, en wordt voor die aanslagjaren een aanpassing uitgevoerd (art. 54, zesde tot negende lid).

¹ Bijzondere wet van 16 januari 1989 zoals gewijzigd door de bijzondere wet van 6 januari 2014.

² De belangrijkste van die bewerkingen zijn de toepassing van het federale belastingtarief en de aanrekening van de federale belastingverminderingen: belastingvrije som, vermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten en vermindering voor inkomsten uit het buitenland.

³ Bij koninklijk besluit na overleg met de gewestregeringen op grond van de verslagen van het Rekenhof bedoeld in art. 81ter.

De gewesten kunnen hun opcentiemen op de gereduceerde belasting Staat autonoom bepalen. Zo bijvoorbeeld kunnen de opcentiemen zijn gedifferentieerd volgens belastingschijven en percentages die de gewesten hebben vastgesteld.

Wanneer de gewesten hun opcentiemen niet anders bepalen, dit is de situatie "bij ongewijzigd beleid", dan zijn de opcentiemen een uniform percentage van de gereduceerde belasting Staat (art. 81quater). Dat percentage is gelijk aan:

$$p = \frac{af}{(1 - af)}$$

De gewestelijke opcentiemen zijn in dat geval bijgevolg:

$$opc = p \times gbs$$

of

$$opc = \frac{af}{(1 - af)} \times (1 - af)bS$$

waaruit

$$opc = af \times bS$$

Bij ongewijzigd beleid wordt de belasting Staat aldus verdeeld in een gewestelijk deel = $af \times bS$ en het federale gedeelte dat steeds gelijk is aan de gereduceerde belasting Staat = $(1 - af) \times bS$.

2 Alternatieve ramingmethode voor de definitieve opcentiemen van begrotingsjaar 2015

Er is een alternatieve methode voor de raming van het definitieve totaalbedrag van de opcentiemen. Die methode is louter gesteund op de definities in de financieringswet, ze is uitsluitend geldig voor het begrotingsjaar/aanslagjaar 2015 en in de situatie van ongewijzigd beleid. Het grote voordeel is evenwel dat het resultaat onafhankelijk is van de grootte belasting Staat.

Bij ongewijzigd beleid geldt:

$$opc = af \times bS$$

Dat is voor het begrotingsjaar/aanslagjaar 2015:

$$opc_{2015} = af \times bS_{2015}$$

Op grond van de definitie van de autonomiefactor (art. 5/2, §1, derde lid),

$$af = \frac{A + B - C}{bS_{2015}}$$

volgt dan dat:

$$opc_{2015} = \frac{A + B - C}{bS_{2015}} \times bS_{2015}$$

Waaruit:

$$opc_{2015} = A + B - C$$

De opcentiemen voor het begrotingsjaar/aanslagjaar 2015 zijn bijgevolg gelijk aan de teller van de autonomiefactor.

Zoals onder punt 1 werd uiteengezet kunnen de termen **A** en **C** exact worden geraamd (enkel afhankelijk van parameters inflatie en reële groei bbp).

Wat de term **B** betreft, de 40% van de gewestelijke fiscale uitgaven, is het aangegeven het in de financieringswet ingeschreven voorlopige bedrag van 3.048,0 miljoen euro in aanmerking te nemen. Het complement ervan ontvangen de gewesten als een gedeelte van de hun toegewezen personenbelasting (art. 35decies) en die 60% is ook berekend op hetzelfde voorlopige bedrag.

Met de parameters van de aangepaste begroting zijn de totaalbedragen van de opcentiemen, de fiscale uitgaven en de gewestelijke personenbelasting dan:

in euro

A	14.588.983.349
B	1.219.183.952
C	-4.425.113.448
gewestelijke opcentiemen = A +B - C	11.383.053.812
gewestelijke fiscale uitgaven	-3.047.959.879
gewestelijke personenbelasting	8.335.093.933

Dit resultaat beantwoordt volkomen aan wat een van de uitgangspunten van de zesde staatshervorming was, met name dat de gewestelijke personenbelasting bij ongewijzigd beleid aan de gewesten dezelfde middelen garandeert als de oude financieringswet. Het is ook perfect verklaarbaar want de autonomiefactor is precies er voor ontworpen om dat resultaat te verkrijgen. De gelijkblijvendheid van middelen volgens de oude en de nieuwe financieringswet blijkt uit onderstaande tabel.

in euro

Oude financieringswet	
juste retour art. 33	14.588.983.349
negatieve term art. 33bis	-4.788.434.577
totaal	9.800.548.772
Nieuwe financieringswet	
gewestelijke belastingen	8.335.093.933
60% fiscale uitgaven = toegewezen ontvangst art. 35decies	1.828.775.927
deel negatieve term in het overgangsmechanisme art. 48/1, §2, 7°	-363.321.089
totaal	9.800.548.772

Op basis van deze methode zijn ook de bedragen per gewest berekend. Voor de verdeling tussen de gewesten wordt de verdeling van de simulatie van de aangepaste begroting genomen.

Gewestelijke belastingen	aangepaste begroting (1)	raming definitief totaalbedrag (2)	verschil (2) – (1)
Vlaams Gewest	5.197.188.313	5.240.271.010	43.082.697
Waals Gewest	2.337.367.546	2.356.374.055	19.006.509
Brussels Gewest	727.843.501	738.448.868	10.605.367
Totaal	8.262.399.361	8.335.093.933	72.694.572

Het verschil tussen beide ramingen voor de aangepaste begroting, 72.694.573 euro, is vrij gering; het bedraagt slechts 0,87% van de raming definitief totaalbedrag van de opcentiemen.

Eveneens werd op basis van deze laatste methode de raming gemaakt voor de initiële begroting. De tabel hierna zet de resultaten van die ramingen en die van de begroting tegenover mekaar.

in euro

gewestelijke belasting	initiële begroting (1)	aangepaste begroting (2)	verschil (2) – (1)
raming begrotingen [A]			
Vlaams Gewest	5.593.514.400	5.197.188.313	-396.326.087
Waals Gewest	2.585.291.456	2.337.367.546	-247.923.910
Brussels Gewest	833.278.960	727.843.501	-105.435.459
Totaal [A]	9.012.084.816	8.262.399.361	-
raming definitief totaal bedrag[B]			
Vlaams Gewest	5.306.957.631	5.240.271.010	-66.686.621
Waals Gewest	2.457.280.793	2.356.374.055	-100.906.738
Brussels Gewest	798.763.170	738.448.868	-60.314.302
Totaal [B]	8.563.001.594	8.335.093.933	-
[B] – [A]	-449.083.222	72.694.573	227.907.661

Het verschil tussen de raming in de initiële begroting (9.12.084.816) en de raming definitief totaalbedrag voor de aangepaste begroting (8.335.093.933) bedraagt 676.990.883 euro. Daarvan is 227.907.661 euro het effect van de neerwaartse herziening van de inflatie en de reële groei van het bbp in de aangepaste begroting; 449.083.222 euro is het gevolg van het verschil in de ramingmethode.

Deze verschillen zeggen echter niets over de betrouwbaarheid van de ramingen van de belasting Staat in de begrotingen, aangezien zoals vermeld de raming van het definitieve totaalbedrag van de opcentiemen onafhankelijk is van de grootte belasting Staat.

Het totaalbedrag van de opcentiemen 2015, de teller van de autonomiefactor, zal definitief kunnen worden vastgesteld in het tweede semester van 2016, wanneer de definitieve waarden van inflatie en reële groei van het bbp en de gewestelijke fiscale uitgaven voor 2015 bekend zijn.

De belasting Staat van het aanslagjaar 2015 daarentegen zal, zoals voorzien in de financieringswet, pas in 2017 definitief worden vastgesteld. En dan kan ook de definitieve autonomiefactor worden vastgesteld, de verhouding tussen de reeds bekende teller en de alsdan vastgestelde noemer.

Gewestelijke personenbelasting Vlaams Gewest 2015

	Ramingen begrotingen	initiële [1]	aangepaste [2]	verschil [2] - [1]
A	Gewestelijke opcentiemen	7.527.808.518	7.058.633.259	-469.175.259
B	Fiscale uitgaven	1.934.294.118	1.861.444.946	-72.849.172
<hr/>				
C =	Gewestelijke PB (begroting)	5.593.514.400	5.197.188.313	-396.326.087
A - B	Ramingen met teller autonomiefactor			
D	Gewestelijke opcentiemen	7.318.720.767	7.224.088.564	-94.632.203
E	Fiscale uitgaven*	2.011.763.136	1.983.817.554	-27.945.582
<hr/>				
F =	Gewestelijke PB (teller af)	5.306.957.631	5.240.271.010	-66.686.621
D - E				
F - C	verschil ramingen	-286.556.769	43.082.697	

Detail	initiële	aangepaste	verschil
Fiscale uitgaven ramingen begrotingen	[1]	[2]	[2] - [1]
Vlaams gewest	1.934.294.118	1.861.444.946	-72.849.172
Waals gewest	828.642.238	845.892.643	17.250.405
Brussels Gewest	167.652.618	152.607.622	-15.044.996
totaal	2.930.588.974	2.859.945.211	-70.643.763
<hr/>			
raming teller autonomiefactor			
Vlaams gewest	2.011.763.136	1.983.817.554	-27.945.582
Waals gewest	861.829.591	901.502.178	39.672.587
Brussels Gewest	174.367.152	162.640.147	-11.727.005
totaal	3.047.959.879	3.047.959.879	0